

An Alwa' T'ilab xin dhutsám na Juan

Nin káwintal na Dios wenk'on ti inik

¹ Tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál, k'ejele Ja' k'wajatch jachan' xu bijyáb tin Káwintal na Dios; ani jachan' nin Káwintal na Dios, k'wajat k'al na Dios ani ja'ich na Dios.

² Pos tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál, Jajá' k'ejele k'wajatch k'al na Dios.

³ K'al Jajá'k'i tin kwenta na Dios tin t'aja' ejtal xowa' wa'ach; yab wa'ach ni jun xata' xowa' yab t'ajadh k'al Jajá'k'i tin kwenta.

⁴ K'al Jajá' ti k'wajat an ít xe'chintaláb ani jeché' an ít xe'chintaláb ja'ich an tajaxtaláb abal an atiklábtsik.

⁵ Jeché' an tajaxtaláb u tajbax ban jik'waxtaláb ani an jik'waxtaláb yab in ejtómá kin tepdha'.

⁶ Wa'chin jun i inik xi abadh k'al na Dios, xin bij ta Juan.

⁷ Jeché' na Juan, tsích jelti jun i óltsix abal kin ólna' jachan' an tajaxtaláb abal ejtaltsik ka belmách k'al tin kwentak'i xowa' in ólnál na Juan.

⁸ Na Juan yab jajá' nu tajaxtaláb; jajá' ja'ich jun i óltsix xi abnék abal kin ólna' an tajaxtaláb.

⁹ An lej tajaxtaláb, xin tajbayal ejtal an atiklábtsik, u ulelich ti k'wajat ban k'ay'lá.

¹⁰ Jachan' xu bijyáb tin Káwintal na Dios k'wajatch ban k'ay'lá ani maske k'al Jajá'k'i tin kwenta ti t'ajadh an k'ay'lá, yab exlá k'al xi k'wajattsik ban k'ay'lá.

¹¹ Tsích ban k'ay'lá xon ti k'wajattsik xi Jajá' in t'ajámal, por yab bach'wat k'al jajá'tsik.

¹² Por ejtaltsik xita' k'al ti bach'wat ani belan, pidhantsik ti awitaláb ka k'wajay u chakámláb k'al a Dios.

¹³ Yab in junwal jelti xu chakámlábtsik k'al i táta'láb xi teché' ti k'ay'lá, xu wa'chinaltsik ti chakam kom anchanich ti jilnéktsik o abal anchan' tin kulbetna' jun i inik; jajá'tsik u chakámláb k'al a Dios.

¹⁴ Ani jachan' xu bijyáb tin Káwintal na Dios, wenk'on ti inik ani k'wajay k'al wawá', k'al yantam i alwa'taláb ani i tsubaxtaláb. I chu'tsámalich tin labidh t'okát, xi ja'ich nin labidh t'okát nin junkax Chakámil an Táta'láb.

¹⁵ Na Juan ja'ich in t'ilál tam tin ulu enché':

—Jeché' ja'ich xi naná' tu t'iltsámaltsik, tam tu ulu ke xi ne'ech ka tsích tayíl, k'wajat más ultaláb ké naná', kom Jajá' k'ejelejich Ja' k'wajat tam ti naná' yabél in wa'ach.

¹⁶ K'al ejtal xowa' Jajá' in ko'ol, i bach'k'untsámalich yán tin lábt'ajaxtalábil k'al tin kwentak'i nin alwa'tal.

¹⁷ An tak'ixtaláb pidhan na Moisés abal kin ólna', por an alwa'taláb ani an tsubaxtaláb tsích k'al tin kwentak'i na Jesukristo.

¹⁸ Yab jayk'i chu'udh na Dios k'al ni jun xita'; tokot k'al nin junkax Chakámil ti chu'udh, xi k'wajat junax k'al an Táta'láb ani ja'ich Jajá' xi tu óltsámal abal ki exla' an Táta'láb.

*Na Juan xu pujax in t'ilál na Jesukristo
(Mt. 3:11-12; Mk. 1:7-8; Lk. 3:15-17)*

19 An judíotsik xi Jerusalén in aba' i pále'tsik ani i lebitatsik ba na Juan abal kin konoy xitam já' jeye jajá',

20 por na Juan in ulu tsubax enché':

—Yab naná' nin Kristo.

21 Konyat tám juní:

—¿Tatá'xe' pé ni Elías, an t'ílsix?

Na Juan in ulu enché':

—Yab naná'.

Konyat tám juní enché':

—Tám, ¿tatá'ichxe' pé an t'ílsix xi bijidh ne'ech ka tsích?

Ani jajá' tók'on enché':

—Yaba'.

22 Utsan tám enché':

—¿Pos jita' pé teye? Ko'ol ki júntsi jun i tsubax-taláb xi tu abámal. ¿Jant'éy pé ne'ech ti ku utsa' k'al tatá' ta kwenta?

23 Na Juan in tók'oytsik enché':

—Naná'ich xin t'ilámal an t'ílsix Isaías tam tin ulu enché': Ach'at in káwintal jun xita' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh ani xu káw, in ulal kawidh enché': “Ka júna'ichsich jun i xe'chintaláb alwa'; abal anchan', ki k'wajáchtsik t'ojojodh tam ka tsích an Ajátikláb.”

24 Xi k'alnektsik ti káw k'al na Juan, abnék k'al an fariseotsik.

25 Ani in konoytsik enché':

—Tám, max yab tatá' ni Kristo, nibal i Elías, nibal an t'ílsix xi bijidh ne'ech ka tsích, ¿jant'ók'i pé tám ta pujax?

26 Utsantsik tám enché' k'al na Juan:

—Naná' tu pujyaltsik k'al i ja', por k'al tatá'tsik ta' k'wajat jún xi yabtsik a exlál.

²⁷ Ne'ech ka tsích tayíl, por Jajá' k'wajat más ultaláb ké naná'. Naná' yab xata' u éy nibal abal ku wiltsi tin wik'áb nin pajab.

²⁸ Ejtal jeché' támun ban chabál xin bij Betábara, xu jilk'on al ejtsím kalel k'ítsá k'al an walja' Jordán, xon ti na Juan k'wajat ti pújal.

Na Jesús ja'ich jelti an borrego xin chemdhál an israelitatsik abal kin pikba'

²⁹ Tam ti jun tsudhelom, na Juan in chu'u ti utel na Jesús xon ti jajá' k'wajat ani in ulu enché' na Juan:

—Ka tela'tsik, jeché' ja'ich jelti nin borregojil na Dios xi ne'ech ka pikbá abal kin wék'ontsi tin walastalábil an atiklábtsik.

³⁰ Jajá' u t'ilál tin k'wajat tam tu ulu enché': “Tayíl ne'ech ka tsích jun i inik xi más ultaláb ké naná', abal k'ejele Ja' k'wajatich tam ti naná' yabél in wa'ach.”

³¹ Naná' yab u exlál xitam já' jeye Jajá'; por ja'ich tin pújal k'al i ja' abal ka exlál k'al an atiklábtsik xi Israel.

³² In ulu jeye enché' na Juan:

—Naná' u chu'u an T'okat Ejattaláb ti pa'íl walk'i' jelti jun i kuku' ani jilk'on k'al Jajá'.

³³ Naná' yab u exlál xitam já' jeye Jajá'; por xi tin abámal tin pújal k'al i ja', tin utsa' enché': “Tam ka chu'u an T'okat Ejattaláb ti pa'íl ani ka jilk'on ba jun xita', jachan' ja'ich xi ne'ech ti pújal k'al an T'okat Ejattaláb.”

³⁴ Ani xo' naná' u chu'úmalich ani u ulal ke jeché' ja'ich nin Chakámil na Dios.

Nin jidhtal exóbaliltsik na Jesús

³⁵ Tam ti jun tsudhelom, taja' juní ti k'wajat na Juan junax k'al cháb in exóbaliltsik.

³⁶ Ani tam tin chu'u ta' ti xe'ech na Jesús, na Juan in ulu enché':

—Ka tela'tsik, jeché' ja'ich jelti nin borregojil na Dios.

³⁷ Chablam nin exóbaliltsik na Juan in ach'a' tam tin ulu jeché' ani in wéwna'tsik na Jesús.

³⁸ In tela' tám na Jesús tin kúx, in chu'u abal wewkómte ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'éy a ayaltsik?

Jajá'tsik in utsa' enché':

—Ok'tsix, ¿jón' pé teye i k'wajíl?

³⁹ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Jala' ani ne'ech ka chu'utsik.

K'aletsik tám ani in chu'u xon tu k'wajíl na Jesús. Jachan' a k'ítsá jilk'ontsik k'al Jajá' abal tam ti jachan' jayk'ich xóna' ché'ich i wákal.

⁴⁰ Jún ti éb an exóbaltsik xin ach'ámaltsik xan tin ulu na Juan ani in wéwnámál na Jesús, ja'ich na Andrés, nin kidháb na Simón Pedro.

⁴¹ Na Andrés, k'ale ok'ox kin aliy nin kidháb Simón ani in utsa' enché':

—I elámál an Mesías —jeché' in lé' kin ulu, an Kristo.

⁴² Na Andrés in júna' tám na Simón xon ti k'wajat na Jesús ani tam ti na Jesús in chu'u na Simón, in utsa' enché':

—Tatá' i Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, por ne'ech ki bijyat ta Sefas —jeché' in lé' kin ulu, Pedro.

Na Jesús in kaniy ti exóbal na Felipe ani na Natanael

⁴³ Tam ti jun tsudhelom, na Jesús in le'na' ka k'ale ban chabál xi Galilea, in ela' na Felipe ani in utsa' enché':

—Ti kin wéwna'.

⁴⁴ Jeché' na Felipe u k'wajíl ban bitsow xin bij Betsayda, xon tu k'wajílsik jeye na Andrés ani na Pedro.

⁴⁵ Na Felipe in ela' na Natanael ani in utsa' enché':

—I elámal an inik xu t'ílnal k'al an t'ílsixtsik ani k'al nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés. Jeché' an inik ja'ich na Jesús, xu chakámláb k'al na José xu k'wajíl ban bitsow Nasaret.

⁴⁶ Na Natanael in utsa' enché' na Felipe:

—¿Awxe' ne'ech kin ejto ka wa'chin jun xata' alwa' Nasaret?

Tók'oyat enché' k'al na Felipe:

—Jala' ani wana ka chu'u.

⁴⁷ Tam ti na Jesús in chu'u ke na Natanael exomich ti k'unel, in ulu enché' k'al tin kwenta na Natanael:

—Jé' tál jun i inik xi tsubax lejtal tu israelita ani yab u k'ambix.

⁴⁸ Konyat tám enché' k'al na Natanael:

—¿Jón' pé tám tin exlámal?

Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' k'ejle tu chu'úmalich tam ti yabél i kanidh k'al na Felipe, tam ta k'wajat tin ál in akan an igo.

⁴⁹ Utsan tám enché' k'al na Natanael:

—Ok'tsix, Tatá' i Chakámláb k'al a Dios; Tatá' nin Pulek Tak'íxal an israelitatsik.

⁵⁰ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tin belál abalk'i tu utsa' ke tu chu'úmal tin ál in akan an igo? Pos ne'ech ka chu'u tayíl xant'éy más pakdha' ké jeché'.

⁵¹ In ulu jeye enché' na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech ka chu'utsik japidh an walk'i' ani ne'ech ka chu'utsik ti pa'íl ani ti k'adhíl nin t'okat abatwálejiltsik na Dios, ba Naná'ich xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik.

2

Jun i tomkixtaláb ban bitsow Kaná xu tak'nal ban chabál xi Galilea

¹ Óx a k'ítsá tayíl, wa'chin jun i tomkixtaláb ban bitsow Kaná, xu tak'nal ban chabál xi Galilea ani taja' ti k'wajat nin nána' na Jesús.

² Na Jesús ani nin exóbaliltsik kanidhtsik jeye ba jachan' an tomkixtaláb.

³ Taley an yajtsik uxnél ani utsan enché' na Jesús k'al nin nána':

—Yabich in ko'oltsik i yajtsik uxnél.

⁴ Por tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, ¿jant'éy ko'ol ki chu'u wawá' k'al jeché'? Yabél in bajúmal xowk'i ne'ech ku xalk'a' xitam já' neye Naná'.

⁵ Por utsan enché' k'al nin nána' na Jesús xi k'wajattsik ti t'ojóól:

—Ka t'aja'tsik ejtal xowa' Jajá' ti ki utsa'.

⁶ Tá' tu kó'yáb taja' akak i pakdha' balixtaláb xi t'ajadh k'al i t'ujub xu baltsinal ti ja', xin éynál an judíotsik kin t'akaxna' abal kin t'oko tinbá'. Xi jun i yejche' balixtaláb in ák'nál che' inik o bo' inik litro i ja'.

⁷ Na Jesús in utsa' enché' xi k'wajattsik ti t'ojojól:
—Ka ts'utsiy k'al i ja' jachan' an pakdha' balix-taláb.

In ts'utsiytsik tám alwa'

⁸ ani utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka jot'iytsik xo' wé' ani ka júntsi an t'ojom ajib.

Ani anchan' tin t'aja'tsik.

⁹ An t'ojom ajib in leka' an ja' xi wenk'onékich ti yajtsik uxnél, maske yab in cho'ób xon tu tsi'dháb; tokot in cho'ób xi k'wajattsik ti t'ojojól, kom jajá'tsik in jot'yámal an ja'. An t'ojom ajib in kaniy tám an tomkinél inik

¹⁰ ani in utsa' enché':

—Ejtalk'i in pidhnál ok'ox an alwa' yajtsik uxnél ani tam yánich in uch'ám an ajíblomtsik, tám ne'ech kin pidhna' an yajtsik uxnél xi yab lej alwa'. Por tatá' a ta'pámal an alwa' yajtsik uxnél abal ka pidhna' tayíl.

¹¹ Jeché' xowa' in t'aja' na Jesús ban bitsow Kaná xu tak'nal Galilea, ja'ich an jidhtal labidh exól xi k'al tin xalk'a' nin labidh t'okát ani belan k'al nin exóbaliltsik.

¹² Tam ti wat'éch ejtal jeché', k'ale ban bitsow xin bij Kapernaúm, junkímte k'al nin nána', nin kidhábsik ani nin exóbaliltsik. Taja' ti k'wajay cháb óx a k'ítsá.

Na Jesús in t'oko an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios

(Mt. 21:12-13; Mk. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

¹³ Tam ti exomich ti k'unel xowk'i an judíotsik tin ajíbnál an paskwa, na Jesús k'ale ban bitsow xin bij Jerusalén.

14 In ela' taja' altá ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xin nujwaltsik i baka, i borrego, i kuku' ani xin jaltsal ti tumín an atiklábtsik.

15 Tam tin chu'u jeché', na Jesús in t'aja' jun i wich'ate' k'al i ládhutsik ani in aja'tsik ejtal ka kale eléb xi tá' ti k'wajattsik taja' ti nújul, junax k'al nin borregoiltsik ani nin bákajiltsik. Xin jaltsal an ti tumín an atiklábtsik, in wak'lantsi an ti t'ipax tumín chabál ani in k'et'pansi an tin mesajiltsik.

16 An nújul kuku'tsik utsan enché' k'al na Jesús:

—¡Ka káldha'tsik eléb xi jeché'! ¡Yab ka wenk'o nin k'imá' nu Táta' ti nújuntaláb!

17 In chalpay tám nin exóbaliltsik xi k'wajat dhut-sadh enché' ban T'okat Dhuslab: “U k'anidhál t'ajat na k'imá'.”

18 Konyat tám enché' k'al an judíotsik:

—¿Jant'om exól ne'ech ti ku pidha' ki chu'u abal ki exla' ke ani' lejtal ta ko'ol i awiltaláb ka t'aja' jeché'?

19 Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Ka pakutsik jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani Naná' ne'ech ku kuba' ti ít ti óx a k'ítsá.

20 Utsan tám enché' k'al an judíotsik:

—Chab inik k'al akak i tamub in júnámal abal ka kuban jeché' an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios; ani ¿Tatá' a ulal ke ne'ech ka kuba' ti ít ti óx a k'ítsá?

21 Por an pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios xi k'wajat in t'ilál na Jesús ja'ich Jajá' nin t'u'úl.

22 Jaxtám, tam ti na Jesús chemdhá ani ezech ti ít, nin exóbaliltsik in chalpay jeché' xowa' in ulúmal na Jesús ani in bela'tsik an T'okat Dhuslab ani ejtal xowa' usnéktsik k'al na Jesús.

Na Jesús in exlál ejtalk'itsik

²³ Tam ti na Jesús k'wajat Jerusalén, ban ajib k'al tin kwenta an paskwa, k'al yán ti belan tam tin chu'utsik an labidh exólsik xin t'ajál.

²⁴ Por na Jesús yab in lej beltsaltsik, abal Jajá' in exlál ejtalk'itsik.

²⁵ Yab in yéntsál ka óltsin k'al ni jun xita' xant'éy in chalpayal an atiklábtsik, pos Jajá' in cho'ób alwa' xant'éy in chalpayal tin itsích jun i inik.

3

Na Jesús ani na Nikodemo

¹ Tá' ti k'wajat jun i Fariseo xin bij ta Nikodemo, jun i ultaláb inik ban judíotsik.

² Jeché' na Nikodemo k'ale jun i akal kin álna' na Jesús ani in utsa' enché':

—Ok'tsix, i cho'ób abal a Dios ti abámál ta ok'tsix, pos ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin xalk'a' nin awiltal k'al i labidh exólsik jelt xan ta t'ajál, max na Dios yab k'wajat k'al jajá'.

³ Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál, ke xita' yab ka wa'chin ti chakam ti ít, yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios.

⁴ Konoxin tám enché' na Nikodemo:

—Por ¿jan ti ne'ech kin ejto jun i pulek inik ka wa'chin ti chakam ti ít? ¿Awxe' ne'ech kin ejto ka ochich juní bin nána' abal ka wa'chin ti chakam ti ít?

⁵ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál, ke xita' yab ka pujan k'al i ja' ani k'al an T'okat Ejattaláb, yab ne'ech kin ejto ka k'wajay tak'nél k'al na Dios.

⁶ Xu wa'chinal teché' ti k'ay'lá, in ko'ol in t'u'úl jelti nin táta' ani nin nána'; por xu wa'chinal k'al an T'okat Ejattaláb, in kó'yalich an T'okat Ejattaláb.

⁷ Yab ki laban abal tu utsál: “Ejtaltsik ko'ol ka wa'chin ti chakam ti ít.”

⁸ An ik' u waw'nal xon ti kin le'na'; a ach'ál u bososól, por yab a cho'ób xon ti tál nibal a cho'ób xon ti ne'ech. Anchan' jeye ejtal xu wa'chinaltsik k'al an T'okat Ejattaláb.

⁹ Konyat tám juní enché' k'al na Nikodemo:

—¿Jantich tám tu t'ájnal jeché'?

¹⁰ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tatá', xi ja'ich jun in ok'tsíxal an israelitatsik, yab a cho'ób jeché'?

¹¹ Tsubax tu utsál, ke wawá' tokot i t'ilál xowa' i cho'óbich ani tokot i ólnál xowa' i chu'úmal; por tatá'tsik, yab a belál xowa' tu utsálsik.

¹² Max yab tin beltsaltsik tam kin k'wajay tu t'iltsitsik xowa' wa'ach teché' ti k'ay'lá, ¿jan ti ne'ech ti kin beltsitsik max kin k'wajay tu t'iltsitsik xowa' wa'ach tú' walk'i'?

¹³ 'Ni jun xita' yab k'adhinek walk'i', tokot xi pa'inek tú' walk'i', ja'ich Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, xin k'wajíl tú' walk'i'.

¹⁴ Ani anchan' xan ti na Moisés tin t'ek'ba' an chan tú' ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, anchan' neye ti ne'ech kin t'ek'bá Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik,

¹⁵ abal ejtal xita' ti kin bela', yab ka k'aletsik ban k'ibeltaláb, tokot kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

Nin k'anidhaxtal na Dios abal an atiklábtsik

16 'Na Dios in k'anidha' t'ajat xi k'wajattsik ban k'ay'lá. Jaxtám tin aba' nin junkax Chakámil ka tsích teché' ti k'ay'lá, abal ejtal xita' k'ál ti ka belan, yab ka k'aletsik ban k'ibeltaláb, tokot kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

17 Na Dios yab in abámal nin Chakámil abal ti walbix, in abámal abal ti ló'ol.

18 'Xita' kin bela' nin Chakámil na Dios, yab ne'ech ka walbiyat, por xita' yab kin bela', walbidhich ti k'wajat abal yab in bela' nin junkax Chakámil na Dios.

19 Xita' yab in bela', walbidhich ti k'wajat, abal tam ti tsích an tajaxtaláb ban k'ay'lá, in kulbetna'tsik más an jik'waxtaláb ké an tajaxtaláb, kom tokot in t'ajáltsik xowa' yab alwa'.

20 Ejtal xin t'ajáltsik xowa' yab alwa', in pojkáltsik an tajaxtaláb ani yab u uteltsik ban tajaxtaláb abal yab ka xalk'an an walastaláb xin t'ajáltsik.

21 Por xi k'wajattsik xan tin ulal an tsubaxtaláb, u uteltsik ja' ban tajaxtaláb abal ka xalk'an ke xowa' in t'ajáltsik, ja'ich xowa' in lé' na Dios.

Na Juan xu pujax in t'ila' juní na Jesús

22 Tam ti wat'éch ejtal jeché', na Jesús k'ale k'al nin exóbaliltsik ban chabál xi Judea ani k'wajaytsik wé' owat taja' ti pújal.

23 Ani na Juan k'wajat jeye ti pújal ba jun i kubtaláb xin bij Enón, k'unat Salim, kom taja' wa'ach t'ajat i ja'. U ulel taja' an atiklábtsik ani u pujoyáb.

24 Jeché' támun tam ti yabél balidh na Juan ban wik'axte'.

25 Taltsik nin exóbaliltsik na Juan in tuju tám ti káwlíx k'al an judíotsik k'al tin kwenta an t'okeltaláb.

26 K'aletsik tám kin utsa' enché' na Juan:

—Ok'tsix, xi ta' ti k'wajat k'al tatá' tú' jun pak'e' walja' Jordán, xi tatá' a t'ilámal, u pújal jeye xo' ani k'al ejtaltsik ti exom ti wéwnáb.

27 Utsantsik tám enché' k'al na Juan:

—Ni jun xita' yab ne'ech kin ejto kin kó'oy xata' max yab ka pidhan k'al na Dios.

28 Tatá'tsik a ach'ámal tam tu ulu tsubax ke yab naná' nin Kristo, naná' ja'ich jun i abatwále xin abnék ok'ox ké Jajá'.

29 Ba jun i tomkixtaláb, xita' k'ál tu dhabaláb an tomkinél tsidhan, ja'ich k'al an tomkinél inik; ani nin ja'úb an tomkinél inik, xi k'wajat junax ani in ach'ál xowa' in ulal, u kulbél jeye t'ajat k'al xowa' in ach'ál in t'ilál an tomkinél inik. Anchan' jeye, xo' in kulbél neye t'ajat.

30 Jajá' ko'ol kin bajaw ka k'wajay más ultaláb ani naná' ko'ol kin k'wajay más tayíl.

Xi t'ek'at ti tál

31 'Xi t'ek'at ti tál, más Ja' púlek ké ejtal wawá'. Xi k'wajat chabál, chabáik'i ti k'wajat ani tokot in t'ilál xowa' wa'ach chabál. Por xi tál walk'i', más Ja' púlek ké ejtal wawá'

32 ani in t'ilál xowa' in chu'úmal ani in ach'ámal; por yab xita' k'ál tu beltsinal xowa' in ulal.

33 Por max jun xita' kin bela', in ulalich tám ke na Dios tsubax xowa' in ulal;

34 abal xita' abnék k'al a Dios, in káwintal a Dios in t'ilál, pos na Dios yán t'ajat tin pidhnál nin T'okat Ejattal.

³⁵ An Táta'láb in k'anidhál nin Chakámil ani in pidhámalich ejtal xowa' wa'ach teché' ti chabál ani xowa' wa'ach walk'i'.

³⁶ Xita' kin bela' nin Chakámil na Dios, in ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; por xita' yab in lé' kin bela' nin Chakámil na Dios, yab ne'ech kin ejto kin kó'oy jachan' an xe'chintaláb, tokot ne'ech kin bach'u an k'ak'adh yajtsiktaláb xi ne'ech ka pidhan k'al na Dios.

4

Na Jesús ani an mímláb xu k'wajíl ban chabál xi Samaria

¹ An fariseotsik in cho'óbna' abal na Jesús u pújal más ké na Juan ani k'al yán más xita' k'al tu wéwnáb;

² maske yab k'ejle Jajá' na Jesús nu pújal, u pújal nin exóbaliltsik.

³ Tam ti na Jesús in cho'óbna' jeché', kale tám Judea abal ka witsiy Galilea.

⁴ An bél xin yak'wámal abal ka witsiy Galilea, ko'ol ka wat'ey ban chabál xi Samaria,

⁵ jaxtám ti ulich ba jun i bitsow xin bij Sikar xu tak'nal Samaria. Jeché' an bitsow, k'wajat k'unat ban chabál xi na Jakob in pidhámal nin chakámil xin bij José.

⁶ Taja' ti k'wajat an mom xu bijyáb tin momil na Jakob. Kom na Jesús u chekelich ti tál an ti belal, buxkan bin wál an mom. Tam ti jachan', wé'ich xóna' ch'ejel k'ítsá.

⁷⁻⁸ An exóbaltsik k'alnek ban bitsow abal kin ch'a'ay xant'éy kin k'apu. Támk'i jachan', ulich ban mom jun i mímláb xu k'wajíl ba jachan' an chabál

xi Samaria abal kin jot'iy i ja' ani utsan enché' k'al na Jesús:

—Ti kin pidha' neye an ti ja'.

⁹ Tók'oyat tám enché' k'al an mímláb:

—¿Jant'ók'i Tatá', xa kidhtal an judíotsik, tin kontsal ti ja' maske a cho'ób alwa' ke naná' in k'wajíl ban chabál xi Samaria?

(Utsan anchan', kom an judíotsik u át'áx k'al xu k'wajíltsik Samaria.)

¹⁰ Tók'oyat tám enché' k'al na Jesús:

—Max a exlálak an ch'ejwalixtaláb xin pidhnál na Dios ani xita' xi exom ti kontsal an ti ja', u cho'ób alwa' abal ne'ech ti kin kontsi an ti ja' ani Naná' ne'ech tu pidha' ti ja' abal a ejattal.

¹¹ Utsan tám enché' k'al an mímláb:

—Pay'lomláb, nibal ela' a ko'ol xant'ok'ál ka jot'iy an ja' ani an mom owtsik. ¿Jón' ti ne'ech ka ela' an ja' abal nu ejattal xi k'wajat a ulal ke ne'ech ti kin pidha'?

¹² Ni weje' pakélil Jakob tu jiltsámal jeché' an ti mom, xon ti jajá' in jot'yámal an ja' abal kin uch'a'. Taja' jeye tin jot'yámal an ja' nin chakámiltsik ani taja' tin uch'andhámal nin ko'néililtsik. ¿Awxe' Tatá' más i púlek ké jajá'?

¹³ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Ejtal xin uch'álsik jeché' an ja', ne'ech juní ka tsikey;

¹⁴ por xita' kin uch'a' an ja' xi Naná' u pidhnál, yab jayk'i ne'ech ka tsikey. Pos an ja' xi Naná' ne'ech ku pidha', ne'ech ka k'wajay alk'idh ba jajá' jelti jun in kalemтал i ja' abal ka pidhan k'ál ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

¹⁵ Utsan tám enché' k'al an mímláb:

—Pay'lomláb, ti kin pidha' neye jachan' an ti ja' abal yab más jayk'i kin tsikey, nibal kin witsiy más ku jot'iy i ja' ba jeché' an mom.

¹⁶ Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ki k'ale ka kaniy na tomkíl ani ki tsích tám juní teché'.

¹⁷ Tók'oyat enché' na Jesús k'al an mímláb:

—Yab u ko'ol u tomkíl.

Utsan tam enché' k'al na Jesús:

—Tsubax k'ejle ta ulal ke yab a ko'ol a tomkíl;

¹⁸ pos a beletnámalich bó' i inik ani xi xo' i k'wajat a belkóm, yab a tomkíl. Tsubax t'ajat xowa' a ulu.

¹⁹ Tam tin ach'a' jeché' an mímláb, in ulu enché':

—Pay'lomláb, naná' u ach'ál ke Tatá' ja'ich jun i t'iltsix.

²⁰ Ni weje' pakéiltsik xi teché' jeye ti k'wajinek Samaria in k'ak'námaltsik na Dios ba jeché' an ch'én, por tatá'tsik an judíotsik a ulal ke Jerusalén ti yejat ki k'ak'na'.

²¹ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, ti kin beltsi ke ne'ech kin bajaw an k'ij tam ne'ech ka k'ak'na'tsik an Táta'láb ani yab ne'ech ka yéntsi ki tsíchtsik ba jeché' an ch'én o ki k'aletsik Jerusalén.

²² Tatá'tsik xi k'wajíl ban chabál xi Samaria, yab a cho'ób xant'éy a k'ak'nálsik; por wawá' i cho'ób wa' xant'éy i k'ak'nál; pos an lo'eltaláb tál ban judíotsik.

²³ Por xo' in bajúch an ora ani ja'ich xo'ich, tam xi tsubax lejtal tin k'ak'nál an Táta'láb ne'ech kin k'ak'na' k'al in ejattalk'i ani k'al i tsubaxtaláb. Pos an Táta'láb in lé' kin chu'u ke anchan' kin t'aja'tsik xi k'al tu k'ak'náb.

²⁴ Na Dios i Ejattaláb ani xita' k'ál ti ka k'ak'ná, yejat kin k'ak'na' k'al in ejattalk'i ani k'al i tsubax-taláb.

²⁵ Utsan enché' k'al an mímláb:

—Naná' u cho'ób abal ne'ech ka tsích an Mesías, xi ja'ich an Kristo xi bijidh ne'ech ka tsích. Ani tam Jajá' ka ulich, ne'ech ti ku wiltsi ejtal jeché'.

²⁶ Utsan enché' k'al na Jesús:

—Jachan' xa bijiy, ja'ich Naná'ich, xi xo' k'wajat ti káw k'al tatá'.

²⁷ Támk'i jachan', ulich nin exóbaliltsik ani labantsik t'ajat abal in chu'u ti t'ilolól na Jesús k'al jun i mímláb. Por ni jun xita' yab in le'na' kin konoy xant'éy in konyal o xant'éy in t'ilál k'al an mímláb.

²⁸ An mímláb in jilóna' tám an mul ani k'ale ban bitsow xon ti k'wajay kin t'iltsi enché' an atiklábtsik:

²⁹ —Jala' ka chu'utsik jun i inik xi tin utsámal ejtal xant'éy u t'ajámal. ¿Awxe' yab ja'chich an Kristo?

³⁰ Kaletsik tám ban bitsow ani k'aletsik xon ti k'wajat na Jesús.

³¹ Lejat an exóbaltsik k'wajat in pakabédhál na Jesús enché':

—Ok'tsix, k'apulich teye.

³² Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Naná' u ko'ol jun xata' xant'éy ne'ech ku k'apu, xi tatá'tsik yab a exlál.

³³ Tujeý tám an exóbaltsik ti kónóx jajá'k'itsik enché':

—¿Awxe' tsi'dhantsidh ti k'apnél k'al jun xita'?

³⁴ Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Nu k'apnélil, ja'ich ku t'aja' xowa' in lé' xi tin abámal ani ku ok'ontsi an tin t'ojlábil.

³⁵ Tatá'tsik a ulal abal bél u k'ibel ché' a ích' abal ka junkuntsat tin walíl a t'ayabláb, por Naná' tu utsá'tsik abal nin walíl an t'ayabláb yejnekich ani alwa'ich ti k'wajat abal ka junkuwat.

³⁶ Xu t'ojnal abal kin junkuntsi tin walíl an t'ayabláb, in bach'wal nin jalbíl. Ani an walíláb xin junkuwal, ja'ich xi yab jayk'i ne'ech ka k'ibey; abal xu óm ani xin junkuntsal tin walíl an t'ayabláb, ka kulbétsik junax.

³⁷ Tsubax xan tin ulal enché' jun i t'ilab: “K'e'et xu óm ani k'e'et xin junkuntsal tin walíl an t'ayabláb.”

³⁸ Naná' tu abámaltsik ka junkuntsi tin walíl an t'ayabláb xi yab tatá'tsik a t'ayámal; jaxtám tu utsá'tsik ke k'e'et xi t'ójnék ani tatá'tsik ne'ech ki labey k'al an t'ojláb xi jajá'tsik in t'ajámal.

³⁹ Yán i atiklábtsik xu k'wajíl ba jachan' an bit-sow xu tak'nal Samaria, in bela'tsik na Jesús k'al xowa'k'i in ach'a'tsik utsan k'al an mímláb, tam ti utsantsik enché': “Tin utsámal ejtal xant'éy u t'ajámal.”

⁴⁰ Jaxtám, tam ti ulich an atiklábtsik xu k'wajíl ban chabál xi Samaria, pakabédhá na Jesús abal ka jilk'on k'al jajá'tsik. Na Jesús jilk'on k'al jajá'tsik cháb a k'ítsá,

⁴¹ ani k'al yán más ti belan, tam tin ach'a'tsik xant'éy in ulal na Jesús.

⁴² Utsan tám enché' an mímláb k'al an atiklábtsik:

—Xo' i belálich, yab tokotk'i k'al xowa' tatá' tu utsámal, i belál abal wawá' weye i ach'ámalich

xant'éy in t'ilál ani i cho'óbich abal tsubax lejtal Jajá'ich nu Kristo nin Lo'óxil xi ejtal teché' ti k'ay'lá.

Na Jesús in jeldhantsi tin chakámil jun in t'ojnálil i pulek awiltaláb

⁴³ Cháb a k'ítsá más tayíl, na Jesús kale Samaria ani in óntsi an bél abal ban chabál xi Galilea.

⁴⁴ Pos jelt xan ti na Jesús in ulu, ni jun i t'iltsix u k'ak'náb bin chabálil.

⁴⁵ Tam ti na Jesús ulich Galilea, bach'wat alwa' k'al xi taja'tsik, abal xu k'wajíltsik taja', k'alneksik jeye Jerusalén kin ajíbna'tsik an paskwa ani in chu'úmaltsik ejtal xowa' in t'aja' ba jachan' an ajib.

⁴⁶ Na Jesús witsiy Kaná, an bitsow xu tak'nal ban chabál xi Galilea xon tin wenk'ómal an ja' ti yajtsik uxnél. Taja', ta' ti k'wajat jun in t'ojnálil an pulek awiltaláb. Jeché' an t'ójontsix, in ko'ol jun in chakámil u ya'ul ban bitsow xi Kapernaúm.

⁴⁷ Tam ti jachan' an t'ójontsix in ach'a' ke na Jesús ulich Galilea, k'ale kin chu'u ani in pakabédha' abal ka k'ale bin k'imá' ani ka jeldhantsat tin chakámil xi ta' ti k'wajat tolowich t'ajat.

⁴⁸ Utsan tám enché' k'al Jesús:

—Max yab ka chu'utsik i exól ani i labidh la-bandhaxtalábitsik, yab ne'ech ti kin bela'tsik.

⁴⁹ Por utsan enché' k'al an t'ójontsix:

—Ajátik, ki tsích jik'at, lejat yabél u chemel nu chakámil.

⁵⁰ Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Ki k'aléch ta k'imá', na chakámil yab ne'ech ka chemech.

An inik in bela' xowa' utsan k'al na Jesús ani k'ale.

⁵¹ Tam tu witsélich tin k'imá', kale ti tamnal k'al nin t'ojnáliltsik ani utsan enché':

—Na chakámil yab chemech.

⁵² Ani in konoy tám nin t'ojnáliltsik xáy i ora ti tujeý ti elábmél nin chakámil ani utsan enché':

—Ti we'él, jún xóna' i wákal ti wék'on an k'ak'lách.

⁵³ In chalpay tám an táta'láb ke jachan' i ora, tám ti usnék enché' k'al na Jesús: “Na chakámil yab ne'ech ka chemech.” Jajá' ani ejtal nin kidhtaltsik in bela' na Jesús.

⁵⁴ Jeché' ja'ich in chabtal an labidh labandhax-taláb xin t'aja' na Jesús abal ti exól, tam ti witsiy Judea ani ulich Galilea.

5

Na Jesús in jeldha' Betesda jun i inik xi yab in ejto ka yoyon

¹ Tam ti wat'enekich ejtal jeché', na Jesús witsiy Jerusalén xon ti an judíotsik k'wajat in t'ajál jun i ajib.

² Taja' Jerusalén, k'unat bin wi'lébil an bitsow, wa'ach jun i ch'akat ja' xi ti káwintaláb ebreo u bijyáb Betesda. Jeché' an ch'akat ja', k'wajat ban wi'leb xu bijyáb Obejatsik ani in ko'ol bó' i chalam.

³ Taja' ban chalam, ta' ti kwachatsik yán i ya'ultsik, xu jok'oltsik, xu k'wech'e'tsik ani xi yabtsik in ejtowal ka yoyon. Jeché' k'wajattsik in aysím ka lanyat an ja'.

⁴ Abal owdha'k'i i k'ij u pa'íl jun i t'okat abatwále ani in lanyal an ja'. Xita' ka ochich ok'ox tam ka lanyat an ja', u jelél k'al xowa'kichk'i an yaw'lách xin ko'ol.

⁵ Tá' jeye ti k'wajat taja' jun i inik xin ko'olich jun inik lajuwaxik i tamub ti ya'ul.

⁶ Tam ti na Jesús in chu'u kwachál jeché' an inik ani in cho'óbna' abal nakatich t'ajat i k'ij ti k'wajíl anchan', in konoy enché':

—¿A lé'xe' ki jeley?

⁷ Tók'oyat enché' k'al an ya'ul:

—Ajátik, yab u ko'ol xita' ti kin ódha' ban ch'akat ja' tam ka lanyat. Ech'ek'i tam u lé' neye kin ochich, ok'ox u ochel k'e'et.

⁸ Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ki ch'akay, ka dhaya' na chayté'il ani ki beley.

⁹ Támk'i jachan' ti jilk'on jelnek an inik, in dhaya' nin chayté'il ani beley. Por kom tam ti jachan' a k'ítsá ja'ich in k'ítsájil an koyóxnich,

¹⁰ utsan enché' k'al an judíotsik jachan' an inik xi jeldhá:

—Xo' in k'ítsájil i koyóxnich, yab alwa' ka kitna' na chayté'il.

¹¹ An inik tók'on enché':

—Xi tin jeldha', tin utsa' enché': “Ka dhaya' na chayté'il ani ki beley.”

¹² Konyat tám enché':

—¿Jitam já' pé jeye xi ti utsa': “Ka dhaya' na chayté'il ani ki beley”?

¹³ Por an inik yab in cho'ób xitam já' xi k'ál ti jeldhats, kom na Jesús pit'k'onékich bin yaníl an atiklábtsik xi taja' ti k'wajat.

¹⁴ Tayíl elan jachan' an inik k'al na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani utsan enché':

—Ka ach'a', xo' i jeléch, yabich más ka wala' abal yab ka tamu jun xata' más yajtsik.

15 K'ale tám an inik ani in óltsi an judíotsik ke k'al na Jesús ti jeldhats.

16 Jaxtám na Jesús tu at'nal k'al an judíotsik ani u le'náb ka chemdhá, abal na Jesús in t'ajál jeché' tin k'ítsájil an koyóxnich.

17 Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Nu Táta' ech'ek'i u t'ojnal ani jaxtám Naná' tin t'ojnal neye.

18 Jaxtám an judíotsik másich tin le'nál kin chemdha' na Jesús, abal yab tokotk'i yab in pakwantsal nin k'ítsájil an koyóxnich, u le'náb ka chemdhá, abal in ulal ke Jajá' jáyk'i jeye a Dios, kom in ulal ke na Dios ja'ich nin Táta'.

An awiltaláb xin ko'ol nin Chakámil na Dios

19 Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke nin Chakámil na Dios yab ne'ech kin ejto kin t'aja' ni jun xata' k'al Jajá'k'i tin kwetém chalab; tokot in t'ajál xowa' in chu'tal in t'ajál an Táta'láb. Ejtal xowa' in t'ajál an Táta'láb, anílk'i jeye tin t'ajál an Chakámláb.

20 Pos an Táta'láb in k'anidhál nin Chakámil ani in xalk'antsal ejtal xowa' Jajá' in t'ajál; ani ne'ech kin xalk'antsi xowa' más pakdha' xi Jajá' in t'ajál, xi ne'ech ti ki jila'tsik i labnék.

21 Anchan' jelt xan ti an Táta'láb in ejdhál an chemélomtsik ani in pidhál ti xe'chintaláb, anchan' jeye an Chakámláb in pidhál ti xe'chintaláb xita' Jajá' in lé' kin pidha'.

22 Pos an Táta'láb yab in lújundhál ni jun xita', nin Chakámil ja'ich nin pidhámal ejtal an ti awiltaláb abal ti lújundhax,

²³ abal k'al ejtalk'i ti ka k'ak'ná an Chakámláb jelt xan tu k'ak'náb an Táta'láb. Xita' yab kin k'ak'na' an Chakámláb, yabich jeye tám u kalel in k'ak'nál an Táta'láb xi k'ál ti abnék.

²⁴ 'Tsubax tu utsálsik: Xita' kin exbay xowa' Naná' u ulal ani kin bela' xitam Já' tin abámal, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; ani yabich ne'ech ka jilk'on walbidh, pos jajá' in wat'na'ich an chemlá ani in kó'óch an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁵ Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech kin bajaw an ora ani ja'ich xo'ich, tam xi k'wajattsik jelti max chemnek k'al tin kwenta an walastaláb ne'ech kin axtsitsik tin káwintal nin Chakámil na Dios; ani xita' kin axtsi, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁶ Anchan' jelt xan ti an Táta'láb in ko'ol i awiltaláb abal kin pidhna' i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, anchan' jeye tin pidhámal ti awiltaláb nin Chakámil abal kin pidhna' i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁷ In pidhámal jeye ti awiltaláb abal ti lújundhom, kom Jajá'ich xi abadh abal ka wenk'on jeye ti inik.

²⁸ Yab ki labantsik k'al jeché', kom ne'ech kin bajaw an ora tam ejtal an chemélomtsik ne'ech kin axtsi tin káwintal

²⁹ ani ne'ech ka kale xon ti k'wajattsik jolidh. Xita' xin t'ajámaltsik xowa' alwa', ne'ech ka ejechtsik abal yabich jayk'i ka chemechtsik; por xita' xin t'ajámaltsik xowa' yab alwa', ne'ech ka ejechtsik abal ka abnájichtsik ban k'ibeltaláb.

Xant'ok'ál tu xalk'anal nin awiltal na Jesús

³⁰ 'Naná' yab u ejtawal ku t'aja' xata' k'al Naná'k'i tu kwetém chalab. Naná' in lújundhax xantik'i ti kin utsan ani in lújundhax in lujtalk'i, pos yab exom u t'ajál xowa' Naná' u lé', tokot u t'ajál xowa' in lé' an Táta'láb xi tin abámal.

³¹ Max Naná'k'ijak in xe'ech u t'ilál tubá', yab tsubax xowa' u ulal.

³² Wa'ach k'e'et xi tin t'ilál ani u cho'ób alwa' ke tsubax xowa' in ulal.

³³ Tatá'tsik a abnámal ka konyat na Juan ani tsubax xan ti jajá' tók'nék.

³⁴ Naná' yab in teykómte k'al xowa' kin ulu jun i inik k'al Naná' tu kwenta; por u ulal jeché' abal tatá'tsik ka ejto ki lo'ey.

³⁵ Xowa' in ulu na Juan, in junwal jelti jun i tajbaxtaláb xi k'wajat let'ot'ól abal ti tajbax ani tatá'tsik a le'na' ki kulbé wé' i k'ij k'al nin tajax-talábil.

³⁶ Por Naná' u ko'ol jun i óltsixtaláb más alwa' ké xowa' xin ulúmal na Juan. Ejtal xowa' an Táta'láb tin pidhámal ku t'aja', ja'ich nin xalk'ál abal tsubax lejtal tin abadh k'al an Táta'láb.

³⁷ Aníl jeye, an Táta'láb xi tin abámal, in pidhnál jeye i óltsixtaláb k'al Naná' tu kwenta, maske tatá'tsik yab jayk'i a axtsámal tin káwintal nibal jayk'i a chu'úmaltsik.

³⁸ Por tatá'tsik yab a beltsal nin tsubaxtalábil abal yab tin belálsik Naná', xin abadh k'al an Táta'láb.

³⁹ Tatá'tsik a ajyal an T'okat Dhuslab k'al yantam i kwenta, abal a lé'tsik ka chu'u max ka ela'tsik taja' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal; por an T'okat Dhuslab Naná' tin t'ilál,

⁴⁰ por tatá'tsik yab a lé' ki uteytsik k'al Naná'

abal ka ejto ka kó'oytsik jachan' an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

⁴¹ Naná' yab u lé' kin exlá ke in alwa' inik k'al an atiklábtsik.

⁴² Por Naná' tu exláltsik ke yab a k'ak'nál a Dios.

⁴³ Naná' in tsi'nek abal in abnék k'al nu Táta', por tatá'tsik yab tin bach'wal; por max tál jun xita' k'al jajá'k'i tin kwetém chalab, jachan' ne'ech ja' ka bach'utsik.

⁴⁴ ¿Janti ne'ech ka ejto ki belmáchtsik, max tokot a lé' ki exlómna ke i alwa' inik k'al an atiklábtsik ani yab k'al na junkax Diosil?

⁴⁵ Yab ka chalpaytsik ke Naná' ne'ech tu ólna'tsik tin tamét nu Táta'; xita' ti ólnáltsik, ja'ich xowa' in dhutsámal na Moisés, xon ta k'wajbámalsik na aytsixtalábil.

⁴⁶ Abal max tsubaxak ta beláltsik xowa' in dhutsámal na Moisés, ne'ech jeye tám ka bela'tsik xowa' Naná' u ulal, pos Naná' tin t'ilál xowa' in dhutsámal na Moisés.

⁴⁷ Por max yab a beláltsik xowa' in jilámal dhut-sadh na Moisés, ¿jan ti ne'ech ka ejto ka bela'tsik xowa' Naná' tu utsáltsik?

6

*Na Jesús in k'apundha' bo' mil i iniktsik
(Mt. 14:13-21; Mk. 6:30-44; Lk. 9:10-17)*

¹ Tam ti wat'éch ejtal jeché', na Jesús k'ale jun pak'e' pujal xi k'wajat Galilea, xi jayéchk'i in kidhtal an pujal xi Tiberias.

² K'al yán i atiklábtsik ti ne'ech wewkómte kom in chu'umalichtsik an labidh labandhaxtaláb xin t'ajál, abal in jeldhál an ya'ultsik.

³ K'adhiy tám na Jesús ba jun i ch'én ani buxkan taja' k'al nin exóbaliltsik.

⁴ Tam ti jachan' i k'ij, exomich ti k'unel an paskwa, an ajib xin ajíbnál an judíotsik.

⁵ Tam ti na Jesús in chu'u abal k'al yán i atiklábtsik ti wéwnadh, in utsa' enché' na Felipe:

—¿Jón' ne'ech ki ch'a'ay i k'apné! abal ka k'apúch ejtal jeché' an atiklábtsik?

⁶ Por na Jesús in ulu anchan' abal in lé' kin ach'a' xant'éy kin ulu na Felipe, pos Jajá' in cho'óbich alwa' xant'éy ne'ech kin t'aja'.

⁷ Tók'oyat tám enché' k'al na Felipe:

—Maske ki ch'a'ay cháb bo' inik i denariotsik i pan, yab ne'ech ka kidhey abal kin ela' bach'utsik wetsik.

⁸ Utsan tám enché' k'al jún ti éb nin exóbaliltsik xin bij Andrés, xi ja'ich nin kidháb na Simón Pedro:

⁹ —Jé' k'wajat jun i chakam kwitól xin tsi'dhál bó' i pan xi t'ajadh k'al i sebada ani cháb i to'ol; por k'al jeché' yab ne'ech ka kidhey abal ki k'apundha' yantam i atiklábtsik.

¹⁰ In ulu tám enché' na Jesús:

—Ka utsa' ejtal an atiklábtsik ka buxkan.

Taja' xon ti k'wajattsik, wa'ach t'ajat i ts'itsik ch'ojól ani buxkantsik bo' mil iniktsik xóna'.

¹¹ In téyna' tám na Jesús xi bó' an pan, in pidha' ti jalbintsixtaláb na Dios ani in pidha'ich tám nin exóbaliltsik. An exóbaltsik in pidha'ichtsik tám ejtal xi tá' ti buxutsik. Aní!k'i jeye tin t'aja' k'al an to'oltsik ani in pidha'tsik asta xan ti jajá'tsik in le'na'.

¹² Tam ti ajwéchtsik, na Jesús in utsa' enché' nin exóbaliltsik:

—Ka junkutsik an pejmatstalábsik xi jilk'on abal yab xata' ka odhná.

¹³ In junkutsik tám ani in ts'utsiytsik lajucháb i t'oknaltsik k'al an pejmatstaláb xi jilk'on k'al xi bó' an pan xi t'ajadh k'al i sebada.

¹⁴ Tam ti an atiklábsik in chu'u jeché' an labidh labandhaxtaláb xin taja' na Jesús, in ulutsik enché':

—Tsubax lejtal jeché' ja'ich an t'íltsix xi bijidh ne'ech ka tsích teché' ti k'ay'lá.

¹⁵ Por kom na Jesús in chu'u abal u le'náb ka júná k'al i chápláb abal ka t'ajan ti pulek tak'ix, k'ale juní ban ch'én abal ka k'wajay kwetém.

*Na Jesús beley bin ebtsik an ja'
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)*

¹⁶ Tam ti jik'wchinékich, nin exóbaliltsik na Jesús k'ale ban pujal,

¹⁷ ochichtsik ban tan ani in tujúchtsik tám kin wat'na' an pujal abal ka k'aletsik Kapernaúm. Jik'wchinékich alwa' ani na Jesús yabél ulnek xon ti jajá'tsik k'wajat.

¹⁸ An ja' u múlák' asta t'ek'at, kom u waw'nal jun i chapik ik'.

¹⁹ Tam tin belámalichtsik bó' o akak i kilómetro, in chu'utsik na Jesús ti utel ban tan, tál belal tin éb an ja' ani jik'eytsik t'ajat.

²⁰ Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—¡Naná!, yab ki jik'eytsik!

²¹ Tam tin ach'a'tsik jeché', in utsa'ichtsik tám ka ochich ban tan ani junwék'i ti ulichtsik ban chabál xon tin ulúmaltik ne'ech.

Alyat na Jesús k'al an atiklábsik

22 Tam ti jun tsudhelom, an atiklábtsik xi jilk'onéksik jun pak'e' pujal, in chu'u abal an exóbaltsik k'alnekich k'al an junkax tan xi ta' ti k'wajat ani na Jesús yab k'alnek k'al jajá'tsik.

23 Por támk'i jachan', ulich k'e'et i tan xi tál ban bitsow xin bij Tiberias, taja' k'unat xon ti k'apúmadh an atiklábtsik tam ti an Ajátikláb in pidhnámalich i jalbintsixtaláb.

24 Ani jaxtám, tam ti an atiklábtsik in chu'u ke na Jesús yabich taja' ti k'wajat nibal nin exóbaliltsik, balin ban tan ani k'aletsik Kapernaúm abal kin aliy.

Na Jesús ja'ich na k'wajat jelti an k'apnéi xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal

25 Tam ti an atiklábtsik ulich jun pak'e' pujal, in ela' na Jesús ani in konoytsik enché':

—Ok'tsix, ¿jowk'ijich ta ulnek teché'?

26 Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsál, ke tatá'tsik tin ayal abal a chu'u tu k'apundha'tsik asta ki ajwé ani yab abal a chu'úmalttsik an labidh labandhaxtaláb.

27 Yab ki t'ójontsik abal ka áta' an k'apnéi xu talél, ki t'ójontsik abal ka áta' an k'apnéi xi yab u talél xi ne'ech ti ki pidha'tsik an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jeché' ja'ich an k'apnéi xu pidhnál Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik. Pos na Dios an Táta'láb tin takwyámal abal ku pidhna' jeché' an k'apnéi.

28 Konyat tám enché' k'al an atiklábtsik:

—¿Jant'éy yejat ki t'aja' abal ki ejto ki t'aja' xowa' in lé' na Dios?

29 Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Na Dios in lé' kin chu'u ke tatá'tsik ka bela' xi Jajá' in abámal.

³⁰ Konyat tám juní enché' na Jesús:

—¿Jant'om labidh labandhaxtaláb ne'ech ka ejto ti ku xalk'antsi abal ki chu'u ani anchan' tu bela'ich? ¿Jant'éy a ejtawal ka t'aja'?

³¹ Ni weje' pakéiltsik in k'apúmal ban chabál xon ti yab k'wajtsidh an k'apné' xi tál walk'i', jelt xan tin ulal enché' an T'okat Dhuslab: “Na Dios in pidha'tsik kin k'apu an k'apné' xi tál walk'i'.”

³² Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik: Yab k'al a Moisés ti pidhnék na weje' pakéiltsik an ti k'apné' xi tál walk'i', k'al nu Táta' ti pidhné'ksik jachan' an k'apné' xi tsubax lejtal ti tál walk'i'.

³³ Pos an k'apné' xin pidhnál na Dios, ja'ich xi pa'inek walk'i' ani in pidhál an atiklábtsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

³⁴ Utsan tám enché' na Jesús k'al an atiklábtsik:

—Ajátik, ti ku pidha' ech'ek'i jachan' an ti k'apné'.

³⁵ Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich an k'apné' xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Xita' ka utey k'al Naná', yab jayk'i ne'ech ka k'a'ay ani xita' ti kin bela', yab jayk'i ne'ech ka tsikey.

³⁶ Por anchan' jelt xan tu utsámalichtsik, tatá'tsik yab tin belál maske tin chu'úmalichtsik.

³⁷ Ejtal xowa' tin pidhál an Táta'láb, u ulel k'al Naná' ani xita' ka utey k'al Naná', yab ne'ech ku pojka'.

38 Pos Naná' yab in pa'inek walk'i' abal ku t'aja' xowa' u lé', in pa'inek abal ku t'aja' xowa' in lé' xi tin abámal.

39 Xowa' in lé' nu Táta' xi tin abámal, ja'ich ke yab ku k'ibdha' ni jun xita' xi Jajá' tin pidhál, tokot ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib.

40 Xowa' in lé' xi tin abámal, ja'ich ke ejtal xita' kin chu'u nin Chakámil na Dios ani kin bela', kin kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani Naná' ne'ech ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib.

41 Tam ti an judíotsik in ach'a' jeché', tujeysik kin kawiy na Jesús abal in ulu enché': "Naná'ich nin k'apné' xi pa'inek walk'i'."

42 Ani in ulutsik enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' na Jesús, nin chakámil na José? Wawá' i exlantsal tin táta' ani tin nána'. ¿Jant'ók'i pé tám tin ulal ke Jajá' walk'i' ti pa'inek?

43 Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka jila'ichtsik ti kin káwna'.

44 Yab xita' ne'ech kin ejto ka utey k'al Naná' max yab ka utwat k'al an Táta'láb xi tin abámal ani ne'ech ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib.

45 Ba nin dhutsadh úwil an t'iltsixtsik in ulal enché': "Na Dios ne'ech kin ok'tsi ejtalk'itsik." Jaxtám, ejtal xita' kin axtsi an Táta'láb ani kin walka' ka ok'tsin k'al Jajá', u utel k'al Naná'.

46 'Jeché' yab in lé' kin ulu ke jun xita' in chu'úmalich an Táta'láb; xita' k'al tokot ti chu'udh na Dios, ja'ich xi taja' ti tál ba na Dios.

47 Tsubax tu utsálsik, xita' ti kin bela' Naná', in ko'olich an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

48 Naná'ich an k'apnéel xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

49 Na weje' pakéiltsik in k'apúmal ban chabál xon ti yab k'wajtsidh an k'apnéel xi tál walk'i' ani bélk'i chemechtsik;

50 por xita' kin k'apu an k'apnéel xi tál walk'i' xi Naná' u t'ilál, yab jayk'i ne'ech ka chemech.

51 Naná'ich an k'apnéel xi pa'inek walk'i'; xita' kin k'apu jeché' an k'apnéel, ne'ech ka k'wajay ejat malilíl i k'ij. An k'apnéel xi Naná' ne'ech ku pidha', ja'ich nu t'u'úl xi ne'ech ku pidhna' abal an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá kin ejto kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

52 Tujey tám ti káwlíx an judíotsik jajá'k'itsik ani u útsáxtsik enché':

—¿Janti ne'ech kin ejto jeché' ti ku pidha' ki k'aptsi tin t'u'úl?

53 Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsátsik, ke max yab ti kin k'aptsitsik an tu t'u'úl ani yab ti kin uxtsitsik an tu xich'ál, Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, yab ne'ech ka ejto ka kó'oytsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

54 Xita' ti kin k'aptsi an tu t'u'úl ani ti kin uxtsi an tu xich'ál, ne'ech kin kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani Naná' ne'ech ku ejdha' ti ít tam kin bajaw an pakwenib.

55 Pos nu t'u'úl ja'ich i lej k'apnéel ani nu xich'ál ja'ich i lej uxnél.

56 Xita' ti kin k'aptsi an tu t'u'úl ani ti kin uxtsi an tu xich'ál, k'wajatich k'al Naná' ani Naná' k'al jajá'.

57 Anchan' jelt xan ti an Táta'láb xi tin abámal k'wajat ejat ani Naná' in k'wajat ejat k'al Jajá',

anchan' jeye, xita' tin k'aptsi an tu t'u'úl jelti max i k'apné, ne'ech ka k'wajay ejat k'al Naná'.

58 Jeché' xowa' in k'wajat u t'ilál ja'ich an k'apné xi pa'inek walk'i'. Jeché' an k'apné yab in junwal jelti an k'apné xi pa'inek walk'i' xin k'apúmal na weje' pakéiltsik ani bék'i chemechtsik; xita' kin k'apu jeché' an k'apné xin k'wajat u t'ilál, ne'ech ka k'wajay ejat malilíl i k'ij.

59 Na Jesús in ok'tsixna' jeché' ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ban bitsow xin bij Kaper-naúm.

An t'ilabtsik k'al tin kwenta an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal

60 Tam tin ach'a'tsik jeché' an ok'tsixtaláb, yán xi k'ál ti wewkómte na Jesús in ulutsik enché':

—Jeché' xowa' k'wajat in ulal t'ojláb t'ajat abal ki bela'. ¿Jita' k'ál ti ne'ech ka ejtowat ka exbantsat?

61 Tam ti na Jesús in chu'u abal k'wajattsik ti t'ilom k'al jeché' tin kwenta, in konoytsik enché':

—¿Ti it'ixbédhátsik jeché'?

62 ¿Pos jant'éy pé tám ne'ech ka támun max tin chu'utsik Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, tin k'adhíl xon tin k'wajatwi'ik?

63 An ejattaláb ja'ich nin pidhnál an xe'chintaláb; ni t'u'úl yab xata' ti alwa'. Xowa' Naná' tu t'iltsámalsik ja'ich abal tin kwenta a ejattaltsik ani ja'ich k'ál ti ne'ech ki pidhan an ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

64 Por wa'ach taltsik na kidhtal xi yab in belál.

In ulu anchan' na Jesús, kom in exláltsik xita' k'ál ti yab u belnal asta ti tujenek an k'ay'lá ani xita' k'ál ti ne'ech ka pidhná abal ka chemdhá.

65 Ani in ulu enché':

—K'al jeché' tin kwenta tu utsámalsik ke yab xita' ne'ech kin ejto ka utey k'al Naná', max yab k'al an Táta'láb ti ka utwat.

66 Asta tam ti tám, yán xi k'ál ti wéwnadh na Jesús in jila'tsik ti wéwnax ani yabich más xe'chintsik k'al Jajá'.

67 Konyat tám enché' k'al na Jesús xi lajucháb an exóbaliltsik:

—¿A lé'xe' teye ki k'aletsik?

68 Por tók'oyat enché' k'al na Simón Pedro:

—Ajátik, ¿Ba jita' ti ne'ech ki ejto ku k'ale? Pos tokot Tatá' tu ok'tsal xan ti ne'ech ki ejto ki kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

69 Wawá' i belámalich ani i cho'óbnámalich ke Tatá'ich ni Kristo, nin Chakámil na Dios xi ejat.

70 Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' Naná' tu takwyámal tatá'tsik xi lajucháb? Por jún ti éb xi tatá'tsik ja'ich in kidhtal an lej at'ax.

71 Tam tin ulu jeché', na Jesús k'wajat in t'ilál na Judas Iskariote, xu chakámláb k'al na Simón, pos na Judas ja'ich xi ne'ech kin pidhna' na Jesús abal ka chemdhá, maske jajá' ja'ich jeye jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik.

7

Yab u belnal na Jesús k'al nin kidhábsik

¹ Tam ti wat'enekich ejtal jeché', na Jesús xe'chin ban chabál xi Galilea kom yab in lé' ka xe'chin Judea, abal taja' u le'náb ka chemdhá k'al an judíotsik.

² Por kom exomich ti k'unel xowk'i tu ajíbnáb an padheltsik, jun i ajib xin ajíbnál an judíotsik,

³ utsan enché' na Jesús k'al nin kidhábsik:

—Yab ki k'wajayk'i teché', ki k'ale Judea abal an atiklábtsik xi ti wéwnál xu k'wajílsik taja', kin chu'u jeye xant'éy a t'ajál.

⁴ Pos max jun xita' in lé' ka exlomná, yab in t'ajál xata' chinat. Kom Tatá' a t'ajál xata' jelti jeché', ka t'aja' tin tamét ejtal an atiklábtsik.

⁵ Anchan' ti utsan k'al nin kidhábsik kom yab u belnal nibal k'al jajá'tsik.

⁶ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Yabél in bajúmal xowk'i ti ne'ech kin k'ale, por abal tatá'tsik, xowk'íjakichk'i alwa'.

⁷ Xu k'wajílsik teché' ti k'ay'lá yab ne'ech kin ejto ti ki pojka'tsik, por Naná' tin pojkal, abal u xalk'antsal ke yab alwa' xowa' in t'ajálsik.

⁸ Ki k'aléchtsik ta' ban ajib, Naná' yabél in ne'ech kom yabél in bajúmal xowk'i ti ne'ech kin k'ale.

⁹ Ani tam tin utsámalichtsik jeché', Jajá' jilk'on Galilea.

Tam ti k'wajat na Jesús bin ajíb an padheltsik

¹⁰ Por tam ti k'alnekich nin kidhábsik ban ajib, na Jesús k'ale jeye, maske yab cho'óšte k'al ni jun xita', jelti max chinatk'i.

¹¹ Ú alyáb k'al an judíotsik ban ajib ani in ulaltsik enché':

—¿Jón' awil ti k'wajat jachan' an inik?

¹² K'al yán an atiklábtsik xi taja' ti k'wajat u t'ilnal na Jesús. Taltsik in ulal enché': “Jajá' ja'ich jun i alwa' inik” ani taltsik in ulal enché': “Yab i alwa' inik, pos in k'ambiyal an atiklábtsik.”

13 Por k'al ni jun xita' tu t'ilnal kawidh, abal u ch'ejnáb an judíotsik.

14 Por tam ti ch'ejélábich an ajib, na Jesús ochich ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani in tuju ti ok'tsix.

15 An judíotsik laban t'ajat ani in ulaltsik enché':
—¿Janti awil tin wit'ámal jeché' an inik yán xata' ani yab exóblomámadh?

16 Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:
—An ok'tsixtaláb xu pidhnál yab Naná' u dhabal, in dhabal xi tin abámal.

17 Max jun xita' in lé' kin t'aja' xowa' in lé' na Dios, ne'ech kin exla' max nu ok'tsixtal tsubax lejtal ba Dios ti tál, o exom tin káw k'al Naná'k'i tu kwetém chalab.

18 Max in káwak k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, u kalelich tám jelti max u ayal kin k'ak'ná k'al an atiklábtsik; por yab u t'ajál anchan', tokot u ulal xowa' tin pidhámal na Dios xi tin abámal abal Jajá' kin bach'u an k'ak'naxtaláb. Naná' tokot u ulal xowa' tsubax ani yab in k'ambix.

19 '¿Yabxe' tsubax ke na Moisés ti jiltsámaltsik dhutsadh an tin tak'ixtal na Dios? Por ni jun xita' xi tatá'tsik yab in t'ajál ti k'ij. ¿Jant'ók'i ta lé'tsik ti kin chemdha'?

20 Tók'oyat enché' k'al an atiklábtsik:
—I ochadh k'al i at'ax ejattaláb; ¿jita' in lé' ti ki chemdha'?

21 Utsantsik enché' k'al na Jesús:
—K'al jun xata' xowa' u t'aja' tin k'ítsájil an koyóxnich, ejtal tatá'tsik i labnal.

22 Na Moisés ti óltsi ka t'aja'tsik an exól ba na t'u'úl, (yab abal jajá' in tujúmal kin t'aja', in tujúmal kin t'aja' na weje' pakéliltsik) ani jaxtám xo' ta

t'ajtsaltsik an ti exól bin t'u'úl na chakámiltsik maske in k'ítsájil i koyóxnich.

²³ Pos alwa'ich, max abal yab a lé'tsik ka ch'ikat t'aja' nin tak'ixtal na Dios xin jilámal dhutsadh na Moisés, a t'ajtsaltsik an ti exól bin t'u'úl an chakamtsik maske in k'ítsájil i koyóxnich, ¿jant'ók'i tin chakuntsal abal u jeldha' jun i inik tin k'ítsájil i koyóxnich?

²⁴ Yab ti kin kawiy k'al tin kwentak'i xowa' a chu'taltsik u t'ajál. Tam ka t'aja'tsik anchan', ka t'aja'tsik in lujtalk'i.

Na Jesús in t'ilál xon ti tál

²⁵ Taltsik xu k'wajíltsik Jerusalén in ulutsik tám enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' an inik xi xe'ech ti alyáb abal ka chemdhá?

²⁶ Pos nú' k'wajat tejwa' ti ok'tsix ani yab xata' tu usnal k'al ni jun xita'. ¿Awxe' an awiltalábsik in belámalich lejtal ke jeché' an inik ja'ich an Kristo?

²⁷ Por wawá' i cho'ób xon ti tál jeché' an inik; por tam ka ulich an Kristo, yab xita' ne'ech kin cho'óbna' xon ti ne'ech ka tsích.

²⁸ Tam tin ach'a' jeché' na Jesús, xi k'wajat ti ok'tsix ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, in ulu kawidh enché':

—¡Tám, tin exlátsik ani a cho'óbtsik xon tin tál! Por yab in tsi'nek k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, in tsi'nek abal in abnék k'al na Dios xi k'wajat ejat xi tatá'tsik yab a exlál.

²⁹ Naná' u exlál kom ba Jajá' tin tál ani Jajá' tin abámal.

³⁰ Le'ná tám ka júná ti wik'nél, por ni jun xita' yab utey ti yak'wax, kom yabél in bajúmal an k'ij xowk'i ti ne'ech ka chemdhá.

³¹ Por k'al yán ti belan ani in ulaltsik enché':

—Tam ka tsích an Kristo, ¿awxe' ne'ech kin t'aja' más i labidh labandhaxtaláb ké jeché' an inik?

An fariseotsik in aba' i yák'waltsik abal ka yak'wan na Jesús

³² An fariseotsik in ach'a' xant'éy in t'ilál an atiklábtsik k'al tin kwenta na Jesús. Aban tám k'al an ok'lek pále'tsik ani an fariseotsik i yák'waltsik abal ka yak'wan na Jesús.

³³ Ani na Jesús in ulu enché':

—Bél ne'ech kin k'wajay wé' i k'ij k'al tatá'tsik ani ne'ech juní kin k'ale xon ti k'wajat na Dios xi tin abámal.

³⁴ Ne'ech ti kin aliytsik, por yab ne'ech ti kin ela', pos yab ne'ech ka ejto ki k'aletsik xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay.

³⁵ Tujey tám an judíotsik ti útsáx jajá'k'itsik enché':

—¿Jón' awil ti ne'ech ka k'ale jeché' an inik abal in ulal ke yab ne'ech ki ejto ki ela'? ¿Awxe' ne'ech ban judíotsik xi k'wajat túk'i túk'i k'al an griegotsik ani kin ok'tsi an griegotsik?

³⁶ ¿Jant'éy awil in le'na' kin ulu abal tu utsa' enché': “Ne'ech ti kin aliytsik por yab ne'ech ti kin ela', pos yab ne'ech ka ejto ki k'aletsik xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay”?

Xowa' na Jesús in ulu tam tin ok'ontalich an ajib

³⁷ Tin ok'ontalich an ajib xi ja'ich na k'ítsá xi más uluts, ch'akay na Jesús ani in ulu kawidh enché':

—Max jun xita' u tsikél, ka utey k'al Naná' ani kin uch'a' an ja'.

³⁸ Pos jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab, tin ejattal xita' tin belál Naná', ne'ech ka kale jelti i walja'tsik xin pidhnál i xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

³⁹ K'al jeché', na Jesús in le'na' kin ulu ke xita' k'ál ti ka belan, ne'ech kin bach'utsik an T'okat Ejattaláb. Abal tam ti jachan', yabél ulnek an T'okat Ejattaláb, pos na Jesús yabél xalk'antsidh an tin labidh t'okát.

Yab jununúl nin chalab an atiklábtsik k'al tin kwenta na Jesús

⁴⁰ Taltsik an atiklábtsik xi taja' ti k'wajat, tam tin ach'a' jeché', in ulutsik enché':

—Tsubax lejtal, jeché' an inik ja'ich an t'íltsix xi bijidh ne'ech ka tsích.

⁴¹ Xi k'e'ettsik in ulal enché':

—Jeché' ja'ich an Kristo.

Por taltsik in ulal enché':

—¿Janti ne'ech ki ejto ki ulu ke Jajá' ja'chich an Kristo ani i cho'ób alwa' ke Galilea u k'wajíl?

⁴² Pos an T'okat Dhuslab in ulal ke an Kristo ko'ol ka tsích bin kidhtaltsik an pulek tak'ix Dabid ani Belén ti ne'ech ka wa'chin, ban kwentsal xon ti k'wajinek na Dabid.

⁴³ Ja'ich k'al jeché' ti yab jununúl nin chalab an atiklábtsik k'al tin kwenta na Jesús.

⁴⁴ Taltsik in lé'wi'ik kin yak'wa', por ni jun xita' yab in t'aja' anchan'.

Na Jesús yab u belnal k'al an awiltalábtsik

45 Witsiy an yák'waltsik xon ti k'wajat an fariseotsik ani an ok'lek pále'tsik ani konyat enché':

—¿Jant'ók'i ti yabtsik a tsi'dha'?

46 Ani an yák'waltsik tók'on enché':

—¡Yab jayk'i i ach'ámal xita' ti káw jelt xan tu káw jachan' an inik!

47 Utsantsik tám enché' k'al an fariseotsik:

—¿A walkámichtsikxe' teye ki k'ambiyat?

48 ¿Awxe' belnékich k'al jún ti éb ni ok'lékiltsik o k'al an fariseotsik?

49 Por jeché' an atiklábtsik xi yab in exlál an tak'ixtaláb, bijtsidhichtsik abal ne'ech ban k'ibeltaláb.

50 Utsantsik tám enché' k'al na Nikodemo, xi ja'ich jún ti éb xi jajá'tsik in kidhtal xi k'alnek kin álna' jun i akal na Jesús:

51 —An tak'ixtaláb xi wawá' i ko'ol, in ulal ke yab in tomnál ki walbiy jun i inik max yab ki axtsi ok'ox ani ki cho'óbna' xant'éy in t'ajámal.

52 Tók'oyat tám enché' na Nikodemo:

—¿I galileoxe' teye? Ka ajay an T'okat Dhuslab ani ne'ech ka chu'u ke ni jun i t'iltsix yab wa'chinék jayk'i Galilea.

An junkux inik uxum

53 K'aléchtsik tám k'ejtsik k'ejtsik tin k'imá'.

8

1 Por na Jesús k'ale ban ch'én Olibos.

2 Tam ti jun tsudhelom, witsiy dhajawe ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Utukná na Jesús k'al ejtal an atiklábtsik, buxkan ani tujey ti ok'tsix.

³ Utuntsat tám k'al an ok'tsixtsik xin wilál nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ani k'al an fariseotsik jun i mímláb xi elnék chinat junax k'al jun i inik xi yab in tomkíl. K'wajbá junax ch'ejel xon ti k'wajat an atiklábtsik

⁴ ani utsan enché' na Jesús:

—Ok'tsix, jeché' an mímláb elnék chinat junax k'al jun i inik xi yab in tomkíl.

⁵ Nin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés in ulal abal jelti jeché' an mímlábtsik yejat ka chemdhá t'ujbadh. ¿Tatá', jant'éy a ulal?

⁶ In ulutsik anchan', abal in lé' kin ach'a'tsik xant'éy kin ulu na Jesús ani max yab ka tók'on alwa', ne'ech tám ka ejtawat ka walbiyat. Kutpan tám na Jesús ani in tuju ti dhutsum ban chabál k'al in ts'útsbixtal.

⁷ Por kom in ach'ál abal in óntsal ti konyáb, lujkun tám ani in utsa'tsik enché':

—Max jun xita' xi tatá'tsik yab walbidh, awil kin tuju kin t'ujbay jeché' an mímláb.

⁸ Kutpan tám juní na Jesús ani in óntsi ti dhutsum ban chabál.

⁹ Por tam tin ach'a'tsik jeché', in chalpay abal walbidhtsik ani in tuju ka k'alelsik juntsik ti juntsik. Ok'ox tin tuju ka k'ale xi yejchelichtsik ani tayíl xi más. Tam ti ejtalich k'alnektsik, na Jesús jilk'on kwetém k'al jachan' an mímláb, xi taja' ti jilk'onék.

¹⁰ Lujkun tám na Jesús ani kom yab más in chu'u xita' wa'ach, tokot an mímláb, in utsa' enché':

—Mímláb, ¿jón' ti k'aletsik xi k'wajat ti ólnál? ¿Ni jun xita' ti walbiy?

¹¹ Tók'on enché' an mímláb:

—Yaba' Ajátik, ni jun xita'.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Pos yab neye tu walbiyal; ki k'aléch ani yabich más ka wala'.

Na Jesús ja'ich jelti an tajaxtaláb abal an k'ay'lá

¹² Na Jesús in tawna' juní an atiklábtsik ani in utsa' enché':

—Naná'ich nin k'wajat jelti an tajaxtaláb abal an k'ay'lá; xita' ti kin wéwna' ne'ech kin kó'oy an tajaxtaláb xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yab ne'ech ka xe'chin jelti max ban jik'waxtaláb.

¹³ Utsan tám enché' k'al an fariseotsik:

—Tatá'k'i exom a t'ilál tabá' ani jachan' xowa' a t'ilál, yab xata' in jalbíl.

¹⁴ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Maske Naná'k'i u t'ilál tubá', in jalbíl t'ajat xowa' u t'ilál. Pos u cho'ób xon tin tál ani xon tin ne'ech; por tatá'tsik yab a cho'ób xon tin tál nibal xon tin ne'ech.

¹⁵ Tatá'tsik tin walbiyal k'al xowa'k'i a chu'tal u t'ajál. Naná' yab u walbiyal ni jun xita'.

¹⁶ Ani max ku walbiy jun xita', in lujtalk'i tu t'ajál; pos yab u t'ajál Naná' kwetém, i t'ajál junax k'al an Táta'láb xi tin abámal.

¹⁷ Ban tak'ixtaláb xi tatá'tsik a ko'ol, ta' k'wajat dhutsadh enché': “Tam cháb i ólnax kin ulu jayéchk'i, awil ka beltsin.”

¹⁸ Naná' u t'ilál tubá' ani an Táta'láb xi tin abámal tin t'ilál jeye.

¹⁹ Konyat tám enché' na Jesús:

—¿Jón' ti k'wajat na Táta'?

Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik yab tin exlál, nibal a exláltsik nu Táta'; max tin exlálaktsik, a exlálaktsik jeye nu Táta'.

²⁰ Ejtal jeché' in ulu na Jesús tam ti k'wajat ti ok'tsix ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xon ti k'wajat in bál an pikbantsixtaláb. Por k'al ni jun xita' ti yak'wan, kom yabél in bajúmal an k'ij xowk'i ti ne'ech ka chemdhá.

Xon ti Naná' in ne'ech, tatá'tsik yab ne'ech ka ejtotsik ki k'ale

²¹ Wits'k'ontsattsik juní ka utsan enché' k'al na Jesús:

—Naná' ne'ech kin k'ale ani ne'ech ti kin aliytsik, por ne'ech ki chemechtsik k'al na walastalábil; pos xon ti Naná' in ne'ech, tatá'tsik yab ne'ech ka ejto ki k'ale.

²² In ulutsik tám enché' an judíotsik:

—¿Awxe' ne'ech kin chemdha' tinbá' ani jaxtám tu utsál ke wawá' yab ne'ech ki ejto ku k'ale xon ti Jajá' ne'ech?

²³ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tatá'tsik teché' i k'wajíl cha'at, por Naná' in k'wajíl tú' t'ek'at; tatá'tsik teché' i k'wajíl ban k'ay'lá, por Naná' yaba'.

²⁴ Jaxtám tu utsa'tsik ke ne'ech ki chemech k'al na walastalábiltsik; pos max yab a beláltsik xowa' tu utsál k'al tin kwenta xitam já' neye, ne'ech ki chemech k'al na walastalábiltsik.

²⁵ Konyat tám enché' na Jesús:

—¿Jita' pé teye?

Ani tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tu utsámalichtsik asta tam tu tujuk'i tu ok'tsitsik.

26 Yán t'ajat u ko'ol xant'éy tu utsa'tsik ani tu lujt-sitsik, por xita' tin abámal ja'ich na Dios xi k'wajat ejat. Ani xowa' u utsálsik xi teché' ti k'ay'lá, ja'ich xowa' u ach'ámal in ulal.

27 Por jajá'tsik yab in exbay ke na Jesús k'wajat in t'ilál an Táta'láb.

28 Jaxtám ti utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Tam tatá'tsik ti kin t'ek'ba'ich pajk'idh ban peltsidh te', Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, tám ne'ech ti kin exla'tsik ke Naná'ich xitam já' tu utsámaltsik ani ke yab xata' u t'ilál k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, tokot u t'ilál xowa' in ok'tsidh k'al an Táta'láb.

29 Abal nu Táta' xi tin abámal, k'wajat k'al Naná' ani yab jayk'i tin jilámal kwetém, pos ech'ek'i u t'ajál tokot xowa' Jajá' in lé'.

30 Tam ti na Jesús in t'ila' jeché', k'al yán ti belan.

Nin chakámiltsik na Dios ani xi teykómtetsik t'ajat k'al an walastaláb

31 Utsantsik tám enché' k'al na Jesús an judíotsik xi k'ál ti belnék:

—Max tatá'tsik yab ka jila' ka bela' xowa' tu utsálsik, tsubaxich tám tu exóbaliltsik.

32 Ne'ech tám ka exla'tsik an tsubaxtaláb ani an tsubaxtaláb ne'ech ti ki walka'ichtsik.

33 Tók'ontsik tám enché':

—Wawá' i weje' pakélil na Abraham ani yab jayk'i u k'wajinek tu jolib k'al ni jun xita'. ¿Jant'ók'i pé tám ta ulal ke ne'ech tám ku walkájich?

34 Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke ejtal xu walablomtsik, u kó'yáb jelti jolib k'al an walastaláb.

35 Jun i jolib yab ne'ech ka k'wajay ech'ek'i ban k'imádh xon tu t'ójontsix, por jun i chakámláb

ech'ek'i ja' ne'ech ka k'wajay ba jachan' an k'imádh.

³⁶ Jaxtám, max an Chakámláb ti ki walka'tsik, tsubaxich tám ta walkadhichtsik.

³⁷ U cho'óbich abal a weje' pakéliltsik na Abraham; por a lé'tsik ti kin chemdha', kom yab a belál xowa' tu utsálsik.

³⁸ Naná' u t'ilál xowa' tin xalk'antsámal nu Táta' ani tatá'tsik a t'ajál xowa' ti utsál na táta'.

³⁹ Tók'oyat tám enché' k'al jajá'tsik:

—Ni táta' ja'ich na Abraham.

Por utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Max tsubaxak lejtal ta chakámlábtsik k'al na Abraham, a t'ajálaktsik xowa' jajá' in t'ajámal.

⁴⁰ Por xo', maske tu óltsámalichtsik an ti tsubaxtaláb xi tin xalk'antsámal na Dios, bélk'i a lé'tsik ti kin chemdha'. ¡Na Abraham yab jayk'i in t'ajámal anchan'!

⁴¹ 'Tatá'tsik a t'ajál xowa' in t'ajál na táta'.

Utsan tám enché' k'al jajá'tsik:

—Wawá' yab u chakámláb k'al k'e'etich k'e'etich i táta'láb, jún tokot i táta' i ko'ol ani ja'ich na Dios.

⁴² Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Max tsubaxak lejtal na Dios ja'ichtsik na táta', ne'ech ti kin k'ak'na'tsik, pos Naná' ba Dios tin tál. Yab in tsi'nek k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, in tsi'nek kom na Dios tin abámal.

⁴³ Tatá'tsik yab a ejtawal ka exbay xowa' u ulal kom yab a lé' ka ach'a'tsik an tsubaxtaláb xi tu utsál.

⁴⁴ Tatá'tsik a táta' an lej at'ax ani k'al ta dhabalábtsik; ani tokot a lé' ka t'aja'tsik xowa' jajá' in lé'. An lej at'ax ja'ich jun i chemdhax asta ti tujenek an k'ay'lá. Yab jayk'i in éynámal an

tsubaxtaláb ani yab jayk'i in ulal xowa' tsubax. Tam u k'ambix, k'wajat ti káw jelt xan ti jajá' jeye; pos jajá' ja'ich jun i k'ambix ani ja'ich nu ok'lek k'al an k'ambixtaláb.

⁴⁵ Por kom Naná' u ulal xowa' tsubax, yabtsik tin beltsal.

⁴⁶ ¿Jita' xi tatá'tsik ne'ech kin ejto ti kin utsa' ke Naná' in walbidh? Ani max u ulal xowa' tsubax, ¿jant'ók'i ti yab tin beltsaltsik?

⁴⁷ Xita' u dhabaláb k'al a Dios, in axtsal tin káwintal na Dios; por kom tatá'tsik yab i dhabaláb k'al na Dios, jaxtám ti yabtsik a lé' ka axtsi an tin káwintal.

Na Kristo más Ja' ok'ox ké na Abraham

⁴⁸ Utsan tám enché' na Jesús k'al an judíotsik:

—Tsubax xowa' i ulal tam ki ulu ke Tatá' i k'wajíl Samaria ani i teykómte k'al jun i at'ax ejattaláb.

⁴⁹ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Yab in teykómte k'al ni jun i at'ax ejattaláb, tokot u k'ak'nál nu Táta', por tatá'tsik yab tin k'ak'nál.

⁵⁰ Naná' yab u ayal kin k'ak'ná. Wa'ach jun xita' xin lé' kin chu'u kin k'ak'ná ani Jajá', ja'ich nu lújundhax.

⁵¹ Tsubax tu utsátsik, ke xita' kin exbay xowa' u ulal, yab jayk'i ne'ech ka chemech.

⁵² Tók'oyat tám enché' k'al an judíotsik:

—Xo' ojni' i exbách ke tsubax lejtal i k'wajat teykómte k'al jun i at'ax ejattaláb. Na Abraham ani ejtal an t'iltsixtsik chemech, por Tatá' a ulal ke xita' kin exbay xowa' a ulal, yab jayk'i ne'ech ka chemech.

⁵³ ¿Awxe' Tatá' más i uluts ké ni táta' Abraham? Jajá' ani an t'íltsixtsik chemech. ¿Jitam já' pé ta chalpayal ke Tatá' teye?

⁵⁴ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Max Naná'k'i u ayal kin k'ak'na', an k'ak'naxtaláb xi ku bach'u yab xata' in jalbíl. Por xita' tin k'ak'nál ja'ich nu Táta' xi tatá'tsik a ulal ke ja'ich na Diosil.

⁵⁵ Tatá'tsik yab a exlál, por Naná' u exlál ani max ku ulu ke yab u exlál, in kalelich neye tám in k'ambix jelti tatá'tsik. Naná' tsubax u exlál ani u t'ajál xowa' Jajá' in ulal.

⁵⁶ Na weje' pakélil Abraham, kulbé t'ajat abal jajá' ne'ech kin chu'u an k'ij xowk'i Naná' ti ne'ech kin tsích. In chu'u ani kulbé t'ajat.

⁵⁷ Utsan tám enché' na Jesús k'al an judíotsik:

—Nibal bél a ko'ol chab inik láju i tamub, ani ¿a ulal ke a chu'úmal na Abraham?

⁵⁸ Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsálsik, ke tam ti yabél wa'ach na Abraham, Naná' k'ejlejich ta' tin k'wajat.

⁵⁹ In pena'tsik tám i t'ujub abal kin t'ujbay na Jesús, por Jajá' chink'on ani kale ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Taja' ti wat'ey junax ch'ejel xon ti k'wajattsik ani k'ale.

9

Na Jesús in jeldha' jun i inik xi jok'ol ti wa'chinék ti chakam

¹ Tam ti na Jesús wat'ey ba jun i kwentsal, in chu'u jun i inik xi jok'ol ti wa'chinék ti chakam.

² Ani konyat enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Ok'tsix, ¿jant'ók'i ti anchan' ti wa'chinék ti chakam jeché' an inik? ¿Awxe' in walámal nin táta'tsik, o jajá' in walámal?

³Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Yab jajá' in walámal, nibal nin táta'tsik; jeché' támnék anchan' abal ka xalk'an ba jeché' an inik xowa' na Dios in ejtawal kin t'aja'.

⁴Lejat xo' bél tajax, yejat ku t'ajtsi an tin t'ojlábil xi tin abámal; pos ne'ech ka jik'wchin ani yab xita' ne'ech kin ejto ti t'ojnal.

⁵Lejat in k'wajat teché' ti k'ay'lá, Naná' nin k'wajat jelti an tajaxtaláb abal an k'ay'lá.

⁶Tam ti na Jesús ok'on kin ulu jeché', in tuba' in ijil chabál, in t'aja' wé' i k'ut' k'al nin ijil ani in mawtsi k'ál tin wal an jok'ol.

⁷In utsa' tám enché':

—Ki k'ale ka midhiy na wal ban ch'akat ja' xu bijyáb Siloé (Siloé, in lé' kin ulu Abatwále).

K'ale tám an jok'ol, in midhiy taja' nin wal ani tam ti witsiy, in ejtawalich tám ti chu'ux.

⁸Jaxtám, tam ti chu'tat k'al nin at k'imádhtsik ani k'al ejtal xita' k'ál tu exláb abal jajá' u jok'ol, in ulutsik enché':

—¿Yabxe' ja'ich jeché' an inik xu buxkanal ti konox tolmixtaláb?

⁹Taltsik in ulal enché':

—Jajá'.

K'e'ettsik in ulal enché':

—Yab jajá', por in junwal t'ajat.

Por xu jok'olwi'ik in ulal enché':

—Naná'.

¹⁰Konyat tám enché':

—¿Por jan ti pé ta uwa' abal i chu'uxich xo'?

¹¹ Tók'on ani in ulu enché':

—An inik xu bijyáb ta Jesús in t'aja' i k'ut', tin mawtsi k'al tu wal ani tin utsa' enché': “Ki k'ale ban ch'akat ja' xu bijyáb Siloé ani ka midhiy taja' na wal.” Pos in k'ale ani tam tu midhiy nu wal, in chu'xinich tám.

¹² Konyat tám enché':

—¿Jón' xo' ti k'wajat jachan' an inik?

Ani jajá' tók'on enché':

—Yab u cho'ób.

An fariseotsik in lújundha' an inik xu jok'olwi'ik

¹³ Júná tám ban fariseotsik jachan' an inik xu jok'olwi'ik.

¹⁴ Por kom in k'ítsájl i koyóxnich tam ti na Jesús in t'aja' an k'ut' ani in jeldha' an jok'ol,

¹⁵ an fariseotsik in konoy juní jachan' an inik xan tin uwámal abal u chu'uxich xo'. Jajá' in tók'oytsik enché':

—Tin mawtsi ti k'ut' bu wal, u midhiy ani xo' in chu'uxich.

¹⁶ In ulu tám enché' taltsik an fariseotsik:

—An inik xin t'aja' jeché', yab xóna' ba Dios ti tál, pos yab in pakwlantsal in k'ítsájl an koyóxnich.

Por taltsik in ulal enché':

—¿Janti ne'ech kin ejto kin t'aja' jelti jeché' i labidh labandhaxtaláb max i walablom inik?

Jaxtám ti k'e'etich k'e'etich an chalab in ko'oltsik k'al tin kwenta xowa' in t'ajám na Jesús.

¹⁷ Konyat tám juní enché' an inik xu jok'olwi'ik:

—¿Ani tatá', jant'éy a ulal k'al tin kwenta jachan' an inik xi ti chu'xindha'?

Ani jajá' in ulu enché':

—Naná' u ulal ke Jajá' ja'ich jun i t'ílsix.

18 Por an judíotsik yab in belál ke jachan' an inik u jok'olwi'ik ani xo' u chu'uxich, asta ti kantsin tin táta'tsik jachan' an inik xi jeldhats

19 ani konyat enché' an táta'lábsik:

—¿Ja'ichxe' jeché' na chakámil, xa ulaltsik ke jok'ol ti wa'chinék ti chakam? ¿Janti pé xo' tu chu'uxich?

20 An táta'lábsik tók'on enché':

—I cho'ób alwa' abal jeché' ja'ich ni chakámil ani i cho'ób abal jok'ol ti wa'chinék ti chakam;

21 por yab i cho'ób xant'ók'i tu chu'uxich xo' nibal i cho'ób xita' k'ál ti chu'xindhats. Jajá' ka konoy, púlekich ani ne'ech ti ki óltsitsik xita' k'ál ti jeldhats.

22 Nin táta'tsik in ulu jeché' abal in ch'ejnál an judíotsik, pos an judíotsik in t'ajámalichtsik i káw abal yabich ne'ech kin walka' ka ochich ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb xita' kin bela' ke na Jesús ja'ich an Kristo.

23 Jaxtám tin ulu enché' nin táta'tsik jachan' an inik: “Jajá' ka konoy, púlekich.”

24 Konyat tám juní k'al an judíotsik jachan' an inik xi jok'olwi'ik ani utsan enché':

—Tin bij na Dios, ti ku utsa' xowa' tsubax. Wawá' i cho'ób abal jachan' an inik i walablom.

25 Jajá' in tók'oytsik tám enché':

—Naná' yab u cho'ób max i walablom o yaba'. Tokot u cho'ób ke naná' in jok'olwi'ik ani xo' in chu'uxich.

26 Ani konyat juní enché':

—¿Jant'éy ti t'ajtsi? ¿Jan tin uwa' abal kin ejto ti ki chu'xindha'?

27 Jajá' in tók'oytsik enché':

—Tu utsámalichtsik ani yab tin beltsal; ¿jant'ók'i ta lé' tu wits'k'ontsitsik? ¿A lé'tsik teye ka wéwna'?

²⁸ Odbijyat tám ani utsan enché':

—Tatá' a wéwnál jachan' an inik, por wawá' i wéwnál a Moisés.

²⁹ Wawá' i cho'ób abal na Moisés tawnadh k'al na Dios; por jachan' an inik, nibal i cho'ób ela' xon ti tál.

³⁰ Tók'oyattsik tám enché' k'al jachan' an inik xu jok'olwi'ik:

—¡Pos ja'ich jeché' xowa' yab i ejtawal ki exbay! Tatá'tsik yab a cho'ób xon ti tál ani naná' tin chu'xindha'.

³¹ Wawá' i cho'ób ke na Dios yab in axtsal xowa' kin konoy jun i walablom; tokot in axtsal xita' k'ál tu k'ak'náb ani in t'ajál xowa' in lé' na Dios.

³² Yab jayk'i i ach'ámal ti t'ilnal jun xita' xin ejtawal kin chu'xindha' jun xita' xi jok'ol ti wa'chinék ti chakam.

³³ Max jeché' an inik yabak ba Dios ti tál, yab ne'ech kin ejto kin t'aja' jun xata' jelti jeché'.

³⁴ Utsan tám enché':

—Tatá' xi walbidh t'ajat ta wa'chinék ta chakam, ¿a lé' ti ku ok'tsi? Ani utsan abal yabich más ka k'ale ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb.

Xi k'wajattsik jelti max u jok'ol

³⁵ Na Jesús in cho'óbna' abal ajnék jachan' an inik xu jok'olwi'ik ani tam tin ela' in utsa' enché':

—¿A belálxe' nin Chakámil na Dios?

³⁶ Utsan enché' k'al an inik:

—Ajátik, ti kin óltsi xitam já' abal ku bela'.

³⁷ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Pos a telálich ta k'wajat, ja'ich Naná'ich xi k'wajat ta t'ilom junax.

³⁸ Tudhlan tám jachan' an inik tin tamét na Jesús ani in utsa' enché':

—U belál, Ajátik.

³⁹ In ulu tám enché' na Jesús:

—Naná' in tsi'nek teché' ban k'ay'lá abal ku xalk'antsi an atiklábtsik xan ti k'wajat. In tsi'nek abal ku chu'xindha' xi k'wajattsik jelti max u jok'ol ani xu chu'uixtsik, ka jilk'on jelti max u jok'ol.

⁴⁰ Tam tin acha'tsik jeché', taltsik an fariseotsik xi ta' ti k'wajat xon ti k'wajat na Jesús, konoxintsik enché':

—¿U jok'olxe' weye?

⁴¹ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Max i jok'olaktsik, yabak i walbidh; por kom a ulal abal i chu'uixtsik, jaxtám ta walbidh.

10

An junbaxtaláb k'al tin kwenta xon tu mapyáb an ko'nélsik

¹ Tsubax tu utsálsik, xi yab u ochel bin wi'lébil in mapúl an borregotsik, xin t'ikontsalk'i an mapuxtaláb, jachan' ja'ich an kwé'.

² Por xu ochel ban wi'leb, jachan' ja'ich an belkol borregotsik.

³ U japtsinal k'al an belkol wi'leb abal ka ochich, in bijyal tin bij an borregotsik ani u exlantsáb tin káwintal ani in káldhál an borregotsik xon ti k'wajat mapudh.

⁴ Tam in káldhámalich ejtal an borregotsik xi jajá' in dhabal, u okxinal ani u wéwnáb k'al an borregotsik kom u exlantsáb an tin káwintal.

⁵ Por an borregotsik yab in wéwnál ni jun xita' xi yab k'al tu dhabaláb, in jik'nál tokot kom yab in exlantsal an tin káwintal.

⁶ Utsantsik jeché' an ti junbaxtaláb k'al na Jesús, por yab in exbaytsik xant'éy le'ná ka utsantsik.

Na Jesús ja'ich jelti an alwa' belkol borregotsik

⁷ Wits'k'ontsattsik tám juní ka utsan enché' k'al na Jesús:

—Tsubax tu utsátsik: Naná'ich nin k'wajat jelti an wi'leb xon tu ochel an borregotsik.

⁸ Ejtal xi tsi'nektsik ok'ox ké Naná', i kwé'tsik, por yab t'ajan ti k'ij k'al an borregotsik.

⁹ Naná'ich nin k'wajat jelti an wi'leb; xita' ka ochich ba Naná' xin k'wajat jelti an wi'leb ne'ech ka lo'ey. Ne'ech kin junu jelti jun i borrego xu ochel ani u kalel ban mapuxtaláb ani in elál i tóm.

¹⁰ 'An kwé' u tsi'ilk'i ti kwé' ani ti chemdhax; por Naná' in tsi'nek abal ka kó'oytsik an ít xe'chintaláb, an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

¹¹ Naná'ich nin k'wajat jelti an alwa' belkol borregotsik. An alwa' belkol, yab in ódhál ti kwenta maske ka chemdhá abal kin lo'o an borregotsik.

¹² Por xu belkol abal in lé'k'i kin áta' i tumín, tam kin chu'u tál an padhum, in jilál kwetém an borregotsik ani jajá' u k'alel ti chink'onat. In t'ajál anchan' kom yab i alwa' belkol ani kom yab jajá' in dhabal an borregotsik. U yak'wnal tám taltsik an borregotsik k'al an padhum ani xi k'e'ettsik, u buk'el, kom u jik'édháb.

¹³ Jeché' an inik u k'alel ti chink'onat, kom tokotk'i k'wajat ti belkol abal in lé' kin áta' i tumín ani yab in k'anidhál an borregotsik.

14-15 'Naná'ich nin k'wajat jelti an alwa' belkol. Anchan' jelt xan ti nu Táta' tin exlál ani Naná' u exlál Jajá', anchan' tu exlál xita' tin belálichtsik ani jajá'tsik tin exlál neye. Naná' ne'ech ku pidhna' tubá' kin chemdhá abal ku lo'otsik.

16 U ko'ol jeye k'e'et xi ne'ech ti kin bela'tsik xi yabél k'wajat k'al Naná' ani ko'ol jeye ku ututsik k'al Naná'. Ne'ech ti kin axtsitsik an tu káwintal, jún tokot i kwene' ne'ech ka wa'chin ani júnk'i jeye tokot i belkol.

17 'An Táta'láb tin k'anidhál abal u pidhnál tubá' kin chemdhá ani tayíl kin ejech ti ít.

18 Yab xita' tin nixál ku pidhna' tubá' kin chemdhá, Naná'k'i u pidhna' tubá' k'al u kulbéta. U ko'ol i awiltaláb ku pidhna' tubá' kin chemdhá ani u ko'ol i awiltaláb abal kin ejech ti ít. Jeché' ja'ich xowa' tin utsámal ku t'aja' nu Táta'.

19 Tam ti an judíotsik in ach'a' jeché', in kó'oytsik k'e'etich k'e'etich i chalab k'al tin kwenta xowa' in ulu na Jesús.

20 Yán xi jajá'tsik in ulal enché':

—¿Jant'ók'i ta exbantsaltsik? Jajá' ochadh k'al i at'ax ejattaláb ani u olmanal.

21 Por taltsik in ulal enché':

—Ni jun xita' xi ochadh k'al i at'ax ejattaláb yab ne'ech kin ejto ti káw anchan'. ¿Awxe' jun i at'ax ejattaláb ne'ech kin ejto kin chu'xindha' jun i jok'ol?

U pojká na Jesús k'al an judíotsik

22 Tam ti jachan' i k'ij, chamay ani ban bitsow Jerusalén k'wajat ti t'ajnal i ajib k'al tin kwenta xowk'i ti t'okwat ani tujej ti éynáb an pulekatá xon tu k'ak'náb na Dios.

²³ Na Jesús ta' ti xe'ech ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ban chak' xu bijyáb Salomón,

²⁴ wiliyat k'al an judíotsik ani utsan enché':

—¿Asta jowk'i ne'ech tu kó'oy tu chalpax? Max Tatá'ich ni Kristo, ti ku óltsitsích.

²⁵ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—Tu óltsámalichtsik ani yab tin belsal. Ejtal xowa' u t'ajál k'al tin awital nu Táta', in xalk'álich xitam já' neye Naná'.

²⁶ Por yabtsik a belál, kom yab tin belál jelti xi utenekichtsik k'al Naná', jelt xan tu utsámalichtsik ok'ox.

²⁷ Xita' tin belálichtsik, tin axtsalichtsik xowa' u ulal; u exlátsik ani jajá'tsik tin wéwnál.

²⁸ U pidhámalichtsik ti xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal ani yab ne'ech ka k'aletsik ban k'ibeltaláb, nibal xita' ne'ech kin ejto ti kin k'ántsi.

²⁹ Nu Táta' ja'ich tin pidhámaltsik. Jajá' ja'ich xi más púlek ani xi más ultaláb ani k'al ni jun xita' ti ne'ech ka ejtowat ka k'ántsin.

³⁰ Naná' ani an Táta'láb, jun tokot tu áynal.

³¹ In pena' tám juní i t'ujub an judíotsik abal kin t'ujbay na Jesús.

³² Ani utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Yánich t'ajat xata' alwa' u t'ajámal ta tamétsik k'al tin awital nu Táta', ¿k'al jowa' k'al tin kwenta ta lé' ti kin t'ujbaytsik?

³³ Tók'oyat enché' k'al an judíotsik:

—Yab i le'náb ki t'ujbayat k'al ni jun xowa' alwa' a t'ajámal. I le'náb ki t'ujbayat kom púlekich t'ajat an walastaláb a t'ajál abal a t'ajálich tabá' jelti max i Dios. Pos Tatá' jayéch teye jun i inik jelti wawá'.

³⁴ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ban tak'ixtaláb xi tatá'tsik a éynál k'wajat dhutsadh ke na Dios in ulúmal enché': "Tatá'tsik i diostsik teye."

³⁵ I cho'ób ke xowa' in ulal an T'okat Dhuslab, yab ne'ech ki ejto ki ulu ke yab tsubax ani na Dios in bijiy ti diostsik an atiklábtsik xi axtsin k'al tin káwintal.

³⁶ Ani max na Dios tin takwyámal ani tin abámal teché' ti k'ay'lá, yab ne'ech ka ejto ka ulutsik ke u odhbijyal na Dios abal u ulal ke Naná' in Chakámláb k'al Jajá'.

³⁷ Max yab u t'ajál xowa' in t'ajál nu Táta', yab ti kin bela'tsik.

³⁸ Por max u t'ajál, maske yab ti kin bela'tsik, ka bela'tsik xowa' a chu'tal u t'ajál abal ka cho'óbna'tsik ke an Táta'láb k'wajat k'al Naná' ani Naná' in k'wajat k'al an Táta'láb.

³⁹ U le'nábwi'ik juní ka yak'wan, por chink'ontsattsik k'al na Jesús.

⁴⁰ Witsiy tám na Jesús ban walja' Jordán ani taja' ti k'wajay xon ti na Juan k'wajinek ti pújal más ok'ox.

⁴¹ K'al yán i atiklábtsik tu k'alel ti chu'táb na Jesús ani in ulaltsik enché':

—Tsubax lejtal, maske na Juan yab in t'aja' ni jun i labidh exól, ejtal xowa' in ulu k'al tin kwenta jeché' an inik, tsubax.

⁴² Ani k'al yán ti belan na Jesús tam ti taja' ti k'wajat.

11

Nin chemtal na Lásaro

¹ Tá' ti k'wajat jun i inik u ya'ul xu bijyáb ta Lásaro. Jeché' an inik u k'wajíl ban kwentsal xin bij Betania, xon tu k'wajílsik jeye na María ani na Marta, nin ixámstik.

² Jeché' na María, nin ixám na Lásaro, an inik xu ya'ul, ja'ich an mímláb xin mawtsi k'al i niwiytaláb tin akan an Ajátikláb ani in wayedhantsi k'al in xi'íl.

³ Jeché' cháb an mímlábtsik in abna' ka utsan enché' na Jesús:

—Ajátik, na ja'úb u ya'ul.

⁴ Tam ti na Jesús in ach'a', in ulu enché':

—Jeché' an yaw'lách yab ja'ich tokot abal ka chemech, ja'ich abal kin xalk'a' nin labidh t'okát na Dios ani anchan' ka xalk'an jeye nin labidh t'okát nin Chakámil na Dios.

⁵ Maske na Jesús in k'anidhál t'ajat na Marta, na María ani na Lásaro jeye,

⁶ tam ti utsan ke na Lásaro u ya'ul, yab k'ale jik'at kin álna', jilk'on bél cháb a k'ítsá xon ti k'wajat.

⁷ Tayíl in utsa' tám enché' nin exóbaliltsik:

—Wana juní Judea.

⁸ Utsan tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Ok'tsix, xo' ít, an judíotsik xi taja' u k'wajíl in le'námalsik ti ki t'ujbay; ani ¿xo' a lé' juní ki k'ale taja'?

⁹ Tók'oyattsik enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' lajucháb i ora in ko'ol xi jun a k'ítsá? Pos max jun xita' xe'ech ti belal tam k'ij, yab u t'adhk'unal kom in telál an tajaxtaláb xi wa'ach ba jeché' an k'ay'lá.

¹⁰ Por max jun xita' xe'ech tam jik'wax, u t'adhk'unal kom yab tajax xon ti xe'ech.

11 Tayíl utsantsik juní enché' k'al na Jesús:
—Ni ja'úb Lásaro wayámadhich, por ne'ech ku bakiy.

12 Utsan tám enché' k'al an exóbaltsik:
—Ajátik, max wayámadhich, tám, ne'ech ka elábmé.

13 Por xowa' in le'na' kin ulu na Jesús, ja'ich ke na Lásaro chemnek, por an exóbaltsik in chalpay ke na Jesús k'wajat in t'ilál i ani' wayich.

14 Utsutsuyattsik tám tsubax enché' k'al na Jesús:
—Na Lásaro chemech.

15 In kulbél t'ajat k'al tatá'tsik ta kwenta abal yab taja' tin k'wajat abal anchan' ki belmáchtsik. Por wana ki chu'u.

16 Na Tomás, xu bijyáb ti Kwaya', in utsa' tám enché' nin at exóbaltsik:

—Wana weye abal ku chemech junax k'al Jajá'.

Na Jesús ja'ich xu ejdhax ti ít ani xin pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal

17 Tam ti na Jesús ulich Betania, utsan abal in ko'olich ché' a k'ítsá ti jolidh na Lásaro.

18 An kwentsal xi Betania, k'wajat k'unat ban bitsow Jerusalén, cháb k'al ch'ejel xóna' i kilómetro in owíl;

19 ani k'al yán i judíotsik ti k'alnek ti álnáb na Marta ani na María abal ka k'ijidhmédha'tsik kom chemnek nin kidháb Lásaro.

20 Tam ti na Marta in ach'a' abal tá'ich tu ulel na Jesús, kale kin tamu; por na María jilk'on ban atá xon tu k'wajíłtsik.

21 Ani utsan enché' na Jesús k'al na Marta:

—Ajátik, max teché'ak ta k'wajat, yabak chemnek nu kidháb.

22 Por u cho'ób alwa' ke ne'ech ti ki pidha' na Dios xowa' ka kontsi.

23 Utsan enché' k'al na Jesús:

—Na kidháb ne'ech ka ejech ti ít.

24 Tók'oyat enché' k'al na Marta:

—Ani' k'ejele, u cho'óbich abal ne'ech ka ejech ti ít tam ka ejdhá an chemélomtsik tam kin bajaw an pakwenib.

25 Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich nin ejdhax ti ít ani xu pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Xita' ti kin bela', maske ka chemech, bélk'i ne'ech ka k'wajay ejat;

26 ani ejtal xi xo' k'wajat ejat ani tin belál Naná', yab ne'ech ka k'wajay chemnek malilíl i k'ij. ¿A belálxe' jeché'?

27 Na Marta tók'on enché':

—U belál, Ajátik. U belál abal Tatá'ich ni Kristo, nin Chakámil na Dios xi bijidh ne'ech ka tsích teché' ti k'ay'lá.

Na Jesús uk'in xon ti jolidh na Lásaro

28 Tam ti ok'on kin ulu jeché', na Marta k'ale kin kaniy nin kidháb María ani in utsa' enché' chinatk'i:

—Ulnek an Ok'tsix ani tin abámal tu kaniy.

29 Tokot tin ach'a' jeché' na María, ch'akay ani k'ale kin chu'u na Jesús.

30 Na Jesús yabél ochenek ban kwentsal, taja' bél ti k'wajat xon ti k'wajinek ti t'ilolól k'al na Marta.

31 Tam ti chu'tat abal ch'akay na María ani kale jik'atk'i t'ajat, an judíotsik xi taja' ti k'wajat

ti k'ijítmax, wéwnaxintsik. In chalpaytsik max na María ne'ech ti uk'nal xon ti jolidh na Lásaro.

³² Tam ti na María ulich xon ti k'wajat na Jesús, tudhlan tin tamét ani in utsa' enché':

—Ajátik, max teché'ak ta k'wajat, yabak chemnek nu kidháb.

³³ Tam ti na Jesús in chu'u ti uk'naltsik na María ani an judíotsik xi wéwnaxnék, t'e'pin t'ajat asta tin ejattal

³⁴ ani in konoytsik enché':

—¿Jón' ta jolyámal?

Tók'oyat enché':

—Ajátik, jala' ka chu'u.

³⁵ Uk'in tám jeye na Jesús.

³⁶ In ulu tám enché' an judíotsik:

—Ka tela'tsik, in k'anidhál t'ajat.

³⁷ Por taltsik an judíotsik in ulu enché':

—Jeché' an inik, xin chu'xindha' an jok'ol, ¿awxe' yabwi'ik ne'ech kin ejto kin jeldha' na Lásaro abal yab ka chemech?

Ejdhá ti ít na Lásaro

³⁸ Na Jesús, k'al yantam i yajnantsixtaláb, utey xon ti jolidh na Lásaro. Xon ti k'wajat jolidh, ja'ich jun i cholax ch'én ani paxk'idh k'al jun i t'ujub.

³⁹ In ulu tám enché' na Jesús:

—Ka wék'oytsik an t'ujub.

Utsan enché' k'al na Marta, nin ixám an chemélom:

—Ajátik, kaxiyich xóna' nin t'u'úl, kom ché'ich a k'ítsá in ko'ol ti chemnek.

⁴⁰ Por utsan enché' k'al na Jesús:

—¿Yabxe' tu utsámich ke max i below, ne'ech ka chu'tsi tin labidh t'okát na Dios?

⁴¹ Wék'oyat tám an t'ujub xi k'al ti paxk'idh an jólimtaláb, in tela' walk'i' na Jesús ani in ulu enché':

—Táta', tu pidhál ti jalbintsixtaláb abal tin axtsámal.

⁴² U cho'ób alwa' abal Tatá' ech'ek'i tin axtsal, por jeché' tu ulal abal tin alwa'bíl ejtal jeché' an atiklábtsik xi jé' k'wajat abal kin bela'tsik ke Tatá' tin abámal.

⁴³ Tam ti ok'on kin ulu jeché', in ulu kawidh enché':

—¡Lásaro, ki kale!

⁴⁴ Ejech tám xi chemnek ani kale, malidh nin k'ubak ani nin akan k'al i bolixtaláb ani nin ók' bolidh jeye k'al i k'udhk'um. Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka wila' ani ka walka'ich ka k'ale.

U chalpayáb xan ti ka uwan abal ka yak'wan na Jesús

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ K'al tin kwentak'i xowa' in chu'utsik in t'aja' na Jesús, yán an judíotsik xi k'alnek ti junkil an ta María, in bela' na Jesús.

⁴⁶ Por taltsik an judíotsik k'ale kin chu'u an fariseotsik ani in t'iltsi xowa' in t'ajámal na Jesús.

⁴⁷ Tam ti an fariseotsik ani an ok'lek pále'tsik in ach'a' jeché', junkun k'al an Junkulom Awiltaláb ani in ulutsik enché':

—¿Jant'éy ne'ech ki t'aja'? Jeché' an inik exom t'ajat in t'ajál yán i labidh exóltsik.

⁴⁸ Max ki walka' kin óntsi anchan', k'al ejtal ti ne'ech ka belan. Ne'ech tám ka tsích an awiltalábtsik xi Roma, ne'ech ti ku pakwtsi an ti

pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani ne'ech ti ku chemdha'.

⁴⁹ Por jun ti éb xi jajá'tsik xu biyyáb ta Kayfás, xi ja'ich nin ok'lékil an pále'tsik tam ti jachan' i tamub, in ulu enché':

—Tatá'tsik yab a cho'ób xata',

⁵⁰ nibal a chalpayaltsik ke más alwa' abal wawá', ka chemech jún tokot i inik abal tin kwenta an atiklábtsik ani yab ku chemdhá ejtal.

⁵¹ Por na Kayfás yab in ulu jeché' k'al jajá'k'i tin kwetém chalab; kom jajá' k'wajat ti ok'lek pále'tsik jachan' i tamub, jaxtám ti ijtsin kin ulu k'al na Dios ke na Jesús ne'ech ka chemdhá abal ka lo'ey an judíotsik;

⁵² ani yab tokot já'k'i, abal kin junku jeye nin chakámiltsik na Dios xi k'wajat túk'i túk'i.

⁵³ Jaxtám, asta tam ti jachan' i k'ij, an aw-iltalábtsik xi Judea in ayaltsik xan ti kin uwa' abal kin ejto kin chemdha' na Jesús.

⁵⁴ Na Jesús yabich tám in lej xalk'ál tinbá' ka chu'tat k'al an judíotsik, kale ba jachan' an chabál xi Judea ani k'ale ba jun i chabál k'unat ban chabál xon ti yab k'wajtsidh, ba jun i bitsow xin bij Efrain. Taja' ti k'wajay k'al nin exóbaliltsik.

⁵⁵ Tam ti jachan' i k'ij, u k'unelich xowk'i tin ajíbnál an paskwa an judíotsik ani yán i atiklábtsik xu k'wajíl ban kwentsaltsik k'alnek Jerusalén abal kin t'okotsik tinbá' tam yabél wat'enek an paskwa.

⁵⁶ In ayaltsik na Jesús ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios ani u kónóxtsik jún ani jún enché':

—¿Jant'éy a chalpayaltsik? ¿Awxe' ne'ech ka tsích an ti ajíblom o yaba'?

⁵⁷ An fariseotsik ani an ok'lek pále'tsik in ulúmal ke max jun xita' in cho'ób xon ti k'wajat na Jesús, kin ólna' abal ka k'ale ti yak'wnal.

12

Jun i mímláb in joltsi ti niwiytaláb bin ók' na Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Bél u k'ibel akak a k'ítsá abal ka wat'ey an paskwa, na Jesús k'ale Betania xon tu k'wajíl na Lásaro, xi chemnek ani ejdhá ti ít k'al na Jesús.

² T'ajan taja' jun i k'apúch abal tin k'ak'nabíl na Jesús; na Marta u jót'il ani na Lásaro ja'ich jún ti éb xi buxúl ti k'apul ban mesa k'al na Jesús.

³ In uldha' tám na María ch'ejel litro xóna' i niwiytaláb xi t'ajadh k'al i wich xin bij nardo. Jeché' an niwiytaláb, kajbidh t'ajat in jalbíl. Na María in mawtsi k'al tin akan na Jesús ani in wayedhantsi k'al nin xi'íl. Putál an altá niwbé k'al jachan' an niwiytaláb.

⁴ Na Judas Iskariote, xi ja'ich jeye jún ti éb xi lajucháb nin exóbaliltsik na Jesús, xi k'al ti ne'ech ka pidhná na Jesús abal ka chemdhá, in ulu tám enché':

⁵ —¿Jant'ók'i ti yab nujwat jeché' an niwiytaláb k'al óx i bo' inik i denariotsik abal ka pidhan an ti tumín an ch'ojontálsik?

⁶ Por na Judas yab in ulu jeché' abal tsubax lejtal tin k'anidhál an ch'ojontálsik, in ulu anchan', kom jajá' ja'ich jun i kwé', ani kom jajá' in xe'chindhál nin bál an tumín, in kwé'yal xowa' u balyáb taja'.

⁷ Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Jila' k'wajat, yab xata' ka utsa'; pos jajá' in ta'pámal jeché' abal ti kin mawtsi an tu t'u'úl abal

ka k'wajách t'ojodh tam kin bajaw xowk'i ne'ech kin jolyat.

⁸ An ch'ojontátsik ech'ek'i ne'ech ka k'wajay k'al tatá'tsik, por Naná', yab ech'ek'i ne'ech kin k'wajay k'al tatá'tsik.

U t'ajnal i káw abal ka chemdhá na Lásaro

⁹ K'al yán i judíotsik ti cho'óbná ke na Jesús ta' ti k'wajat Betania ani k'aletsik taja', yab tokotk'i abal kin chu'utsik na Jesús, aní jeye abal kin chu'utsik na Lásaro, xi ejdhats ti ít k'al na Jesús.

¹⁰ Nin ok'lékil an pále'tsik in t'aja'tsik i káw abal kin chemdha' jeye na Lásaro,

¹¹ pos k'al tin kwentak'i na Lásaro, yán i judíotsik in pílmédhátsik tinbá' ani in belálightsik na Jesús.

Na Jesús ochich ban bitsow Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)

¹² Yán i atiklábtsik k'alnek Jerusalén abal kin ajíbna'tsik an paskwa. Tam ti jun tsudhelom in ach'a'tsik abal na Jesús exomich ti ulel ba jachan' an bitsow,

¹³ in peja'tsik i apach', kale kin bach'u ani in ulaltsik kawidh enché':

—¡Ti ku lo'óch xo'! ¡Lábt'ajadh xi tál tin bij an Ok'óxláb! ¡Lábt'ajadh nin Pulek Tak'íxal an israeli-tatsik!

¹⁴ Na Jesús in ela' jun i chakam burru ani puney taja', jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché':

¹⁵ Yab ki jik'ey, atiklábtsik xi k'wajíl Sión; ka tela'tsik, ná'ich tál na Pulek Tak'íxal punat ba jun i chakam burru.

¹⁶ Tam ti jachan' i k'ij, nin exóbaliltsik yab in exbay ejtal jeché', por más tayíl, tam ti na Jesús

xalk'antsatich tin labidh t'okát, in chalpaytsik tám abal ejtal jeché' k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab k'al tin kwenta na Jesús ani anchanich ti támnek.

17 An atiklábtsik xi ta' ti k'wajat tam ti na Jesús in ejdha' ti ít na Lásaro ani in utsa' ka kale ban jólimtaláb, in t'iláltsik xowa' in chu'úmal.

18 Jaxtám an atiklábtsik ti kale kin bach'u na Jesús, abal in cho'óbnámalichtsik an labidh exól xin t'ájámal.

19 Por an fariseotsik in ulu jajá'k'itsik enché':

—A chu'talichtsik xo', yab ne'ech ki ejto ki t'aja' ni jun xata'. Ka tela', k'al ejtal an atiklábtsik ti exom ti wéwnáb.

U alyáb na Jesús k'al cháb óx i griegotsik

20 K'al an atiklábtsik xi k'alnek Jerusalén abal ti ól tam exom an ajib, ta' jeye ti k'wajattsik cháb óx i griego.

21 Jeché' an griegotsik utey ba na Felipe. Na Felipe, ja'ich xu k'wajíl Betsayda, an chabál xu tak'nal Galilea. Tam ti utukná k'al an griegotsik, pakabédhá k'ál enché':

—Ja'úb, i lé' weye ki chu'u na Jesús.

22 Na Felipe k'ale kin utsa' na Andrés ani chablam ti éb ti k'ale kin óltsi na Jesús.

23 Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—In bajúch an k'ij xowk'i Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, ne'ech kin xalk'antsat an tu labidh t'okát.

24 Tsubax tu utsáltsik, ke max jun i iyaláb yab ka t'ayan ani yab ka k'ibchon nin t'u'úl, yab jayk'i ne'ech ka yaney. Por max ka t'ayan ani ka

k'ibchon nin t'u'úl, ne'ech ka ixk'an, ne'ech ka pubey ani ne'ech kin kó'oy yán in walíl.

²⁵ Xita' in k'anidhál nin ejattal ne'ech kin k'ibdha'; por xita' xi yab in k'anidhál nin ejattal teché' ti k'ay'lá, in ko'olich t'ojodh nin ejattal abal kin bach'u an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

²⁶ Max jun xita' in lé' ti kin t'ójontsi, ti kin wéwna' ani xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay, taja' jeye ne'ech ka k'wajay xita' tin t'ójontsal. Max jun xita' ti kin t'ójontsi, ne'ech ka k'ak'ná k'al nu Táta'.

Na Jesús in ulu abal ne'ech ka chemdhá

²⁷ 'Xo' in chalpax t'ajat tin k'wajat; por yab ne'ech ku utsa' nu Táta' ti kin lo'o k'al xowa' ne'ech ku tamu, pos ja'ich tin tsi'nek abal ku tamu anchan'.

²⁸ Táta', ka xalk'a'ich na labidh t'okát.

Ach'atmé tám jun i káwintaláb tú' walk'i' ani xu káw in ulu enché':

—U xalk'ámalich ani ne'ech juní ku xalk'a' ti ít.

²⁹ An atiklábtsik xi taja' ti k'wajat ani in ach'a' jachan' an káwintaláb, in ulutsik abal i junkiláb u jululúl ani xi k'e'ettsik in ulal:

—Tawná k'al jun i t'okat abatwále.

³⁰ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Yab abal Naná' tu kwenta ti ach'atmé jeché' an káwintaláb, ach'atmé abal tatá'tsik ta kwenta.

³¹ Xo' in bajúch an k'ij xowk'i' ne'ech ti lújundháb an atiklábtsik xi teché' ban k'ay'lá ani ne'ech ka pet'nájich ban k'ibetaláb an lej at'ax xi k'wajat ti tak'ix ba jeché' an k'ay'lá.

³² Ani tam Naná' kin t'ek'bájich pajk'idh ban peltsidh te', ne'ech ku ututsik ejtal k'al Naná'.

33 K'al jeché' k'wajatich in ólnál xan ti ne'ech ka chemdhá.

34 Tók'oyat enché' k'al an atiklábtsik:

—Wawá' i ach'ámal ti ajoyáb bin tak'ixtal na Dios xin jilám dhutsadh na Moisés ke an Kristo yab jayk'i ne'ech ka chemech. ¿Jant'ók'i pé tám ta ulal ke nin Chakámil na Dios ne'ech ka t'ek'bá pajk'idh ba peltsidh te'? ¿Jita' pé jeye jachan' xa utsál ke Jajá'ich xi abadh abal ka wenk'on jeye ti inik?

35 Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Bél ne'ech kin k'wajay wé' i k'ij k'al tatá'tsik, Naná' xin k'wajat jelti an tajaxtaláb, por yabich ne'ech kin lej owey. Ki uteytsik k'al Naná' lejat xo' bél in k'wajat k'al tatá'tsik abal yab ki yak'wantsik uk'pidh k'al an jik'waxtaláb; pos xi xe'echtsik ban jik'waxtaláb yab in cho'ób xon ti ne'ech.

36 Ti kin bela'tsik lejat xo' bél in k'wajat k'al tatá'tsik, Naná' in k'wajat jelti an tajaxtaláb abal ki k'wajaytsik jelti an atiklábtsik xi k'wajat ban tajaxtaláb.

Tam ti ok'on kin ulu jeché', na Jesús k'ale ani in chink'ontsitsik.

Xant'ók'i ti yab u belnal na Jesús k'al an judíotsik

37 Maske na Jesús in t'ajámalich t'ajat yán i labidh exólsik tin tamét an judíotsik, bélk'i yab u belnal.

38 Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan jelt xan tin jilámal dhutsadh an t'iltsix Isaías enché':

Ok'óxláb, ¿jita' in belámal xowa' i ólnámal?

¿Jita' xalk'antsidh tin cháp an Ok'óxláb?

39 Jaxtám ti yab u belnal na Jesús, pos na Isaías in dhutsámal jeye enché':

40 Jok'olbédhatstsik k'al na Dios ani chapikmédhantsidhtsik tin itsích, abal yab ka chu'xintsik k'al nin wal, nibal kin exbaytsik k'al nin itsích, ani nibal ka uteytsik k'al Naná' abal ku jeldha'.

41 Na Isaías in t'ilámal jeché' abal in chu'tsámalich tin labidh t'okát na Jesús ani Jajá' k'wajat in t'ilál tam tin ulu jeché'.

42 Por bélk'i, k'al yán i judíotsik ti belan na Jesús, belan asta k'al taltsik i awiltalábtsik; por yabtsik in xalk'ál, kom in ch'ejnál an fariseotsik ani in ch'ejnál yabich ka walkan ka ochichtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb.

43 Pos jajá'tsik más in kulbetnál ka k'ak'ná k'al an atiklábtsik ké k'al na Dios.

K'al xowa' in ulal na Jesús, k'ál ti ne'ech ka xalk'an xan ti k'wajat an atiklábtsik

44 Na Jesús in ulu kawidh enché':

—Xita' ti kin bela' Naná', yab Naná' tin belál, in belál an Táta'láb xi tin abámal.

45 Ani xita' tin chu'tal Naná', in chu'talich xita' tin abámal.

46 Naná', xin k'wajat jelti an tajaxtaláb, in tsi'nek ban k'ay'lá abal xita' ti kin bela' yab ka jilk'ontsik ban jik'waxtaláb.

47 Por max jun xita' kin ach'a' xowa' u ulal ani yab kin t'aja' ti k'ij, yab Naná' exom u walbiyal; pos yab in tsi'nek ku walbiy an atiklábtsik xi k'wajat ban k'ay'lá, in tsi'nek abal ku lo'o.

48 Xita' tin pojkal ani yab in t'ajál ti k'ij xowa' u ulal, in ko'olich xita' k'ál ti ne'ech ka walbiyat: xowa' Naná' u ulúmal, ja'ich k'ál ti ne'ech ka walbiyat tam kin bajaw an pakwenib.

49 Xowa' Naná' u ulúmal, yab u ulúmal k'al Naná'k'i tu kwetém chalab; an Táta'láb xi tin abámal, ja'ich tin utsámal xowa' ne'ech ku ulu ani xowa' ne'ech ku ok'tsixna'.

50 Ani u cho'ób alwa' ke xowa' tin utsámal ku ulu nu Táta', ja'ich abal ka ejtotsik ka kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Jaxtám, xowa' u ulal, u ulal xantik'i tin utsámal ku ulu an Táta'láb.

13

Na Jesús in t'aktsi tin akan nin exóbaliltsik

1 Wé'ich u k'ibel abal ka ajíbná an paskwa. Na Jesús in cho'óbich abal in bajúmich an k'ij xowk'i ne'ech kin jila'ich an k'ayllá abal ka k'aléch ban Táta'láb. Kom ech'ek'i in k'anidhál an atiklábtsik xi k'al tu belnal, xo' k'wajat in xalk'antsal ke tsubax lejtal tin k'anidhátsik t'ajat.

2-4 Na Judas Iskariote, xu chakámláb k'al na Simón, ódhantsidhich bin itsích k'al an lej at'ax abal kin pidhna' na Jesús ka chemdhá. Na Jesús in cho'ób alwa' abal ba Dios ti tál ani abal ne'ech juní ka witsích táyk'i ani in cho'ób jeye abal pidhnékich ejtal an ti awiltaláb k'al an Táta'láb. Jaxtám, tam ti k'wajattsik an ti k'apul, ch'akay na Jesús ban mesa, in k'ot'iy nin eblidh k'udhk'umil ani in wik'a' jun i k'udhk'um bin tsukul.

5 In jolo tám i ja' ba jun i balixtaláb ani k'wajay kin t'aktsi tin akan nin exóbaliltsik ani kin wayedhantsi k'al an k'udhk'um xin wík'ím bin tsukul.

6 Tam ti ne'chich jeye ti t'aktsinal tin akan na Simón Pedro, na Simón Pedro in ulu enché':

—Ajátik, ¿Tatá' ne'ech ti kin t'aktsi tu akan?

7 Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Xo' yab ne'ech ka ejto ka exbay xowa' exom u t'ajál, por tayíl ne'ech ka exbay.

⁸ Por utsan enché' k'al na Pedro:

—Naná' yab jayk'i ne'ech tu walka' ti kin t'aktsi an tu akan.

Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Max yab tu t'aktsi an ta akan, yabich ne'ech ka ejto ki k'wajay k'al Naná'.

⁹ Utsan enché' k'al na Simón Pedro:

—Ajátik, tám, yab tokotk'i ti kin t'aktsi tu akan, ti kin t'aktsi jeye tu k'ubak ani ti kin pak'wtsi tu ók'.

¹⁰ Por utsan enché' k'al na Jesús:

—Xi tám ti ok'nék ti atsim, yab yejat xowa' más kin t'aka', tokot nin akan; pos ejtal k'wajat t'okat nin t'u'úl. Tatá'tsik i t'okat ta k'wajat, maske yab k'ejle ejtal ta éb.

¹¹ Na Jesús in ulu: “Yab ejtal ta éb i k'wajattsik t'okat”, kom in cho'óbich xita' k'al ti ne'ech ka pidhná abal ka chemdhá.

¹² Tam ti ok'onich kin t'aktsi tin akan nin exóbaliltsik, na Jesús in k'wajba' juní nin eblidh k'udhk'úmil, buxkan juní ban mesa ani in utsa'tsik enché':

—¿A exbayaltsikxe' xowa' tu t'ajtsi?

¹³ Tatá'tsik tin bijyal tin Ok'tsix ani tin Ajátikláb ani tsubax xowa' a ulaltsik, kom ani' k'ejle.

¹⁴ Pos max Naná', xin Ok'tsix ani in Ajátikláb, tu t'aktsitsik an ta akan, anílk'i teye ti yejat ki t'áktsixintsik an ta akan jún ani jún.

¹⁵ Naná' tu pidha'ichtsik jun i ok'tsixtaláb abal ka t'aja'tsik teye anílk'i jelt xan ti Naná' u t'aja'.

¹⁶ Tsubax tu utsálsik, ke ni jun i t'ójontsix k'wajat más púlek ké nin ajátik ani ni jun i abatwále k'wajat más púlek ké xi k'ál ti abadh.

¹⁷ Max a exbayaltsik ejtal jeché' ani ka t'aja'tsik anchan', k'ijidh t'ajat ne'ech ki k'wajaysik.

¹⁸ 'Yab abal ejtal ta éb tin k'wajat tu utsálsik jeché'; Naná' u cho'ób xita' nu takwyámaltsik. Por ko'ol ka támun jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "Xi k'wajat ti k'apul junax k'al Naná', tin at'álich xo'."

¹⁹ Tu okxintsaltsik tu óltsi jeché' abal tam ka támun, ka bela'tsik ke Naná'ich xitam já' tu utsámaltsik u éy.

²⁰ Tsubax tu utsálsik, ke xita' kin bach'u xita' Naná' u abámal, Naná' tin bach'wal ani xita' ti kin bach'u Naná', in bach'walich xita' tin abámal.

Na Jesús in ulal ke ne'ech ka pidhná k'al na Judas abal ka chemdhá

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)

²¹ Tam ti ok'on kin ulu jeché', na Jesús in ach'a' jun i pulek yajtsiktaláb tin ejattal ani in ulu enché':

—Tsubax tu utsálsik, ke jún ti éb xi tatá'tsik a kidhtal ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

²² Tujey tám an exóbaltsik ti téláx jún ani jún, maske yab in cho'óbsik xitam já' na k'wajat ti usnal.

²³ Jún ti éb an exóbaltsik, xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús, k'wajat jeye ti k'apul jedhél bin okób na Jesús.

²⁴ Na Simón Pedro in utsa' jeché' an exóbal k'al in k'ubakk'i abal kin konoy xitam já' na k'wajat in t'ilál.

²⁵ Utkakan tám más jeché' an exóbal ba na Jesús ani in konoy enché':

—Ajátik, ¿jitam já' xi k'wajat a t'ilál?

²⁶ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Ne'ech ku ju'u jun peje' i pan ani xita' ku pidha', ja'ich xi ne'ech ti kin pidhna' abal kin chemdhá.

In ju'u tám jun peje' an pan ani in pidha' na Judas Iskariote, xu chakámláb k'al na Simón,

²⁷ támk'i tam ti na Judas in bach'u an pan, ochich an lej at'ax bin itsích na Judas. Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Xowa' ne'ech ka t'aja', ka t'aja' jik'at.

²⁸ Por ni jun xita' xi ta' ti k'wajat ban mesa ti k'apul, yab in exbay xant'ók'i ti utsan anchan' na Judas.

²⁹ Kom na Judas ja'ich nin xe'chindhál nin bál an tumín, taltsik in chalpay ke na Jesús k'wajat in utsál na Judas ke yejat kin ch'a'ay xata' xowa' ne'ech kin yéntsi abal an ajib, o kin pidha' wé' ti tolmixtaláb an ch'ojontálsik.

³⁰ Tam ti na Judas in k'apúmálich an pan, k'ale. Tam ti jachan', jik'waxich.

An ít tak'ixtaláb

³¹ Tam ti k'alnekich na Judas, na Jesús in ulu enché':

—Xo' exomich ti xalk'anal nu labidh t'okát Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik ani nin labidh t'okát na Dios u xalk'analich jeye ba Naná'.

³² Ani max Naná', xin abadh abal kin wenk'on neye tin inik, u xalk'antsal tin labidh t'okát na

Dios, Jajá' ne'ech jeye ti kin xalk'antsi tu labidh t'okát k'unatich i k'ij.

³³ Ts'itsik chakam, yabich ne'ech kin k'wajay nakat i k'ij k'al tatá'tsik. Ne'ech ti kin aliysik, por xowa' u utsámal an judíotsik, xo' jayéchk'i teye ne'ech tu utsa'tsik: Yab ne'ech ka ejto ki k'aletsik xon ti Naná' in ne'ech.

³⁴ Ne'ech tu pidha'tsik jun i ít tak'ixtaláb: ki k'ánídháxintsik jún ani jún; ki k'ánídháxintsik jelt xan ti Naná' tu k'anídhámalsik.

³⁵ Max ki k'ánídháxintsik jún ani jún, ejtal an atíklábsik ne'ech kin chu'u ke Naná' lejtal tu exóbaliltsik.

Utsan na Pedro abal ne'ech kin ulu ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)

³⁶ Konyat enché' na Jesús k'al na Simón Pedro:

—Ajátik, ¿jón' ta ne'ech?

Ani tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Xonti Naná' in ne'ech, yab xo' ne'ech ka ejto ti kin wéwna'; por tayíl i ne'ech teye xon ti Naná' in ne'ech.

³⁷ Utsan tám enché' k'al na Pedro:

—Ajátik, ¿jant'ók'i ti yab ne'ech ku ejto tu wéwna' xo'ich? Naná' yab u ajyal tubá' maske kin chemdhá k'al Tatá' ta kwenta.

³⁸ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tsubax lejtal yab a ajyal tabá' maske ki chemdhá k'al Naná' tu kwenta? Tsubax tu utsál, ke tam yabél dhájnék an pek'el, tatá' óxílich a ulúmal ke yab tin exlál.

14

Na Jesús ja'ich na k'wajat jelti an bél abal ki ejto ku ulich ban Táta'láb

¹ Yab ki k'wajaytsik ta chalpax. Ka bela' na Dios ani ti kin bela' neye.

² Ba nin k'imá' nu Táta', yán t'ajat wa'ach xon ti ki k'wajaytsik; max yabak anchan', tu utsámalichaktsik. Jaxtám, ne'ech kin okxin abal tu t'ojojontsi xon ti ne'ech ki k'wajaytsik.

³ Ani tam in k'alnekich ku t'ojojoy xon ti ne'ech ki k'wajaytsik, ne'ech kin witsiy tu ik'i'tsik ani tu júna'tsik k'al Naná' abal ki k'wajaytsik teye xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay.

⁴ A cho'óbichtsik xon ti Naná' in ne'ech ani a cho'óbichtsik jeye an bél.

⁵ Utsan enché' k'al na Tomás:

—Ajátik, yab i cho'ób xon ta ne'ech; ¿jan ti ne'ech ki ejto ki cho'óbna' an bél?

⁶ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich nin k'wajat jelti an bél, Naná'ich nin tsubaxtaláb ani Naná'ich nu pidhnál an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal. Yab xita' ne'ech kin ejto ka ulich ban Táta'láb max yab ti kin bela' Naná'.

⁷ Max tatá'tsik ti kin exla'tsik alwa', ne'ech jeye ka exla'tsik nu Tatá'; ani xo' a exlálightsik, pos a óntsámalightsik ka chu'u.

⁸ Utsan tám enché' k'al na Felipe:

—Ajátik, ti ku xalk'antsi an ti Táta'láb ani lejat k'ál.

⁹ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Felipe, owenekich t'ajat tin k'wajíl k'al tatá'tsik, ani ¿yabél tin exlál? Xita' tin chu'tal

Naná', in chu'talich jeye an Táta'láb; tám, ¿jant'ók'i bél tin kontsal tu xalk'antsitsik an ti Táta'láb?

¹⁰ ¿Yabxe' a belál ke Naná' in k'wajat k'al an Táta'láb ani an Táta'láb k'wajat k'al Naná'? Ejtal xowa' tu utsáltsik, yab u ulal k'al Naná'k'i tu kwetém chalab. An Táta'láb xi k'wajat k'al Naná', ja'ich nin t'ajál nin t'ojlábil.

¹¹ Ti kin beltsitsik ke Naná' in k'wajat k'al an Táta'láb ani an Táta'láb k'wajat k'al Naná'; max yab a belátsik ke anchan', ka bela'tsik k'al xowa' a chu'tal u t'ajál.

¹² Tsubax tu utsáltsik, ke xita' ti kin bela', ne'ech jeye kin ejto kin t'aja' xowa' Naná' u t'ajál ani ne'ech kin ejto kin t'aja' xowa' más pakdha', pos Naná' in ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb.

¹³ Ejtal xowa' ka konoytsik k'al Naná' tu bij, ne'ech ku t'aja', abal Naná', xin Chakámáb k'al na Dios, ku xalk'antsi tin labidh t'okát nu Táta'.

¹⁴ Ne'ech ku t'aja' xowa'kichk'i ka konoy k'al Naná' tu bij.

Na Jesús in ulal abal ne'ech kin abna' an T'okat Ejattaláb

¹⁵ Max tin k'anidhátsik, ka t'aja'tsik xowa' tu utsál.

¹⁶ Ani Naná' ne'ech ku pakabédha' an Táta'láb ti ki abtsitsik an ti T'okat Ejattaláb abal ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik. An T'okat Ejattaláb ja'ich ne'ech ti ki tolmiytsik ani ti ki pubédantsitsik an ta ejattal.

¹⁷ Jeché' an T'okat Ejattaláb xi tsubax, yab ne'ech kin ejto kin bach'u xi yabtsik u belom kom yabtsik in chu'tal nibal in exlál; por tatá'tsik a exlál, kom

Jajá' k'wajat k'al tatá'tsik ani ne'ech ka k'wajay ech'ek'i k'al tatá'tsik.

¹⁸ Yab ne'ech tu jila'tsik kwetém, ne'ech kin witsiy abal kin k'wajay k'al tatá'tsik.

¹⁹ K'unat i k'ij, yabich ne'ech kin chu'tat k'al an atiklábtsik, por tatá'tsik ne'ech ti kin chu'u; pos ne'ech ki k'wajaytsik ejat kom Naná' in k'wajat ejat.

²⁰ Jachan' i k'ij, ne'ech tám ka exbáchtsik ke Naná' in k'wajat k'al nu Táta', tatá'tsik i k'wajat k'al Naná' ani Naná' k'al tatá'tsik.

²¹ Xin exlálích ani in t'ajálích xowa' u ulal, in xalk'álích ke tsubax lejtal tin k'anidhál. Xita' tin k'anidhál, ne'ech jeye ka k'anidhá k'al nu Táta', Naná' ne'ech neye ku k'anidha' ani ne'ech kin xalk'an ba jajá'.

²² Utsan tám enché' k'al na Judas (yab k'al na Judas Iskariote):

—Ajátik, ¿jant'ók'i ti ne'ech ka xalk'a' tabá' ba wawá' ani yab ja' ban atiklábtsik xi yab u belom?

²³ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Xita' tin k'anidhál, in t'ajál xowa' Naná' u ulal. Ne'ech ka k'anidhá k'al nu Táta' ani nu Táta' ani Naná', ne'ech ku tsích abal ku k'wajay k'al jajá'.

²⁴ Xita' yab tin k'anidhál, yab in t'ajál xowa' Naná' u ulal. Xowa' a ach'áltsik u ulal, yab u ulal k'al Naná'k'i tu kwetém chalab, tál bin chalab an Táta'láb xi tin abámal.

²⁵ 'In k'wajat tu utsálsik ejtal jeché' lejat xo' bél in k'wajat k'al tatá'tsik;

²⁶ por an T'okat Ejattaláb, xi ne'ech ti ki abtsitsik an Táta'láb abal ti ki tolmiytsik ani ti ki pubédhantsitsik an ta ejattal, ja'ich ne'ech ti ki

óltsitsik ejtal ani ti ki chalpantsitsik xowa' tu utsámal.

²⁷ 'Tu jilálchtsik k'al yantam i k'ijidhtaláb. Tu pidháltsik ti k'ijidhtaláb xu ko'ol, por yab tu pidháltsik an ti k'ijidhtaláb jelt xan tin pidhnál an atiklábtsik. Yab ki k'wajaytsik ta chalpax nibal ki jik'ey.

²⁸ A ach'ámalchtsik tam tu ulu ke Naná' ne'ech kin k'ale ani ke ne'ech juní kin witsiy abal kin k'wajay k'al tatá'tsik. Max tin k'anidhálaktsik, ne'ech ki kulbétsik t'ajat tam ta ach'a' ke Naná' in ne'ech ban Táta'láb; pos nu Táta', más Ja' púlek ké Naná'.

²⁹ Tu óltsalchtsik ok'ox jeché', abal tam ka támun, ka bela'tsik.

³⁰ 'Yabich ne'ech tin káw yáníl k'al tatá'tsik, pos ne'ech ka ulchich an lej at'ax xu tak'ix teché' ti k'ay'lá. Maske jajá' u tak'ix teché' ti k'ay'lá, yab in ko'ol ni jun i awiltaláb abal ti kin tak'iy.

³¹ Anchan' ko'ol ka támun abal kin cho'óbna' an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá, ke Naná' u k'anidhál an Táta'láb ani tokot u t'ajál xowa' Jajá' tin utsámal ku t'aja'. Ki ch'akáchtsik ani wanách.

15

Nin akan an uba ani nin k'we'élsik

¹ 'Naná'ich nin k'wajat jelti nin akan an uba ani nu Táta' jelti xu belkol.

² Ejtal an k'we'lek xi yab u walim, in wék'oyal; por in kaxwal ani in ak'y'al an k'we'lek xu walim abal ka walin más.

³ Tatá'tsik i k'wajat jelti max i ak'idhich k'al an ok'tsixelaláb xi tu pidhámaltsik.

4 Ki k'wajaytsik ech'ek'i k'al Naná', jelt xan ti Naná' in k'wajat k'al tatá'tsik. Jun i k'we'lek yab ne'ech kin ejto ti walim max yab palat ban akanlek; anchan' teye tatá'tsik, yab ne'ech ka ejto ka t'aja'tsik xata' alwa', max yab i k'wajattsik k'al Naná'.

5 'Naná'ich nin k'wajat jelti nin akan an uba ani tatá'tsik jelti nin k'we'él. Xita' k'wajat k'al Naná' ani Naná' k'al jajá', ne'ech t'ajat kin t'aja' xowa' alwa'. Tatá'tsik yab xata' ne'ech ka ejto ka t'aja' xowa' alwa', max yab i k'wajat k'al Naná'.

6 Xita' yab ka k'wajay k'al Naná', ne'ech ka pet'ná jelti an k'we'lek xi yab u walim, ne'ech ka wayey ani ne'ech ka tsikan.

7 'Max ki k'wajaytsik ech'ek'i k'al Naná' ani yab ka uk'tsitsik xowa' tu ok'tsámalsik, ka konoytsik xowa' ka le'na' ani ne'ech ki pidhantsik.

8 Nu Táta' in bach'walich i k'ak'naxtaláb tam tatá'tsik a t'ajálich t'ajat xowa' alwa' ani anchan' u xalk'analich ke tsubax lejtal tu exóbaliltsik.

9 Naná' tu k'anidhátsik jelt xan ti an Táta'láb tin k'anidhál; pos ka óntsitsik ki k'wajay i k'án k'al Naná'.

10 Max ka t'ajálsik xowa' tu ok'tsámal, ne'ech ka óntsi ki k'wajaytsik i k'án k'al Naná', jelt xan ti Naná' in k'wajat k'án k'al nu Táta' abal u t'ajál xowa' tin utsál.

11 'Tu t'iltsaltsik jeché' abal ka kó'oytsik an k'ijidhtaláb jelti xi Naná' u ko'ol ani anchan' ki k'wajaytsik más i kulbél.

12 An tak'ixtaláb xi Naná' tu pidhátsik, ja'ich jeché': ki k'ánidhaxintsik jún ani jún jelt xan ti Naná' tu k'anidhátsik.

13 An k'anidhaxtaláb más púlek xi jun xita' yejat kin kó'oy ja'ich jeché': kin pidhna' tinbá' ka chemdhá abal kin lo'o nin ja'úbsik.

14 Tatá'tsik tu ja'úb, max ka t'aja'tsik xowa' Naná' tu utsál.

15 Yabich ne'ech tu bijiy tu t'ójontsixiltsik, pos jun i t'ójontsix, yab in cho'ób xant'éy in t'ajál nin ajátik. Tu bijyaltsik tu ja'úb, kom tu pidhámalichtsik ka cho'óbna' ejtal xowa' tin utsámal nu Táta'.

16 Yab tatá'tsik tin takwyámal Naná', Naná' tu takwyámal tatá'tsik. Tu takwyámaltsik abal ka t'aja'tsik t'ajat xowa' alwa' ani ke jachan' xowa' alwa' ka t'aja' ka k'wajay ech'ek'i. Anchan', ejtal xowa' ka kontsi an Táta'láb k'al Naná' tu bij, ne'ech ti pidha'tsik.

17 Jeché' ja'ich xowa' tu punk'untsaltsik ka t'aja': ki k'ánídháxintsik jún ani jún.

Na Jesús ani xi k'ál tu belnal u at'naltsik k'al xi yabtsik u belom

18 'Max ti pojkáltsik xi yabtsik u belom, ka cho'óbna'tsik ke Naná' ok'ox tin pojkadh.

19 Max yabak i belomtsik, an atíklábsik xi yab u belom, ne'ech ti ki k'anidha'tsik jelt xan tin k'anidhál nin kidhtaltsik. Por Naná' tu takwyámaltsik tam ta k'wajatwi'ik k'al jajá'tsik ani jaxtám xo' ti pojkáltsik, kom yabich a kidhtaltsik.

20 Ka chalpay xant'éy tu utsámaltsik: "Ni jun i t'ójontsix k'wajat más púlek ké nin ajátik." Max Naná' in at'nék, ne'ech teye ki at'antsik ani max in exbantsidh an tu ok'tsixtal, ne'ech teye ki exbantsattsik.

21 Ejtal jeché' ne'ech ki t'ajtsintsik k'al Naná'k'i tu kwenta, kom yab in exláltsik xita' tin abámal.

²² 'Jajá'tsik yabak walbidh, max yabak in tsi'nek tu tawna'tsik. Por xo', yab ne'ech kin ejtotsik kin ulu ke yab walbidh;

²³ pos xita' tin pojkal Naná', in pojkalichtsik jeye nu Táta'.

²⁴ Yabak walbidhtsik max Naná' yabak u t'ajamal xata' ba jajá'tsik xowa' yab jayk'i t'ajadh k'al ni jun xita'; por xo', in chu'úmalichtsik ejtal xowa' u t'ajamal ani bék'i tin pojkal ani in pojkal jeye nu Táta'.

²⁵ Por jeché' exom ti t'ajnal anchan' abal ka támun jelt xan ti k'wajat dhutsadh bin tak'ixtalábiltsik: "Tin pojka'tsik maske yab xata' tu waltsámaltsik."

²⁶ 'Por tam ka ulich an T'okat Ejattaláb xi tsubax, xi Naná' ne'ech ku abna', xi ne'ech ti tolmiy ani ti ki likedhantsitsik an ta ejattal, ja'ich ne'ech ti kin t'ila' Naná'. Jeché' an T'okat Ejattaláb, tál ban Táta'láb.

²⁷ Tatá'tsik ne'ech teye ti kin t'ila'tsik, kom i k'wajinektsik k'al Naná' asta tu tuju tin ok'tsix.

16

¹ 'Ejtal jeché' tu t'iltsaltsik abal yab ka jila' ti kin bela'.

² Yabich ne'ech ki walkan ki ochichtsik ban atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb, asta ne'ech kin bajaw i k'ij, tam jun xita' ti ki chemdha' ne'ech kin chalpay ke exom in t'ajál jun xata' alwa' abal a Dios.

³ Ne'ech kin t'aja'tsik anchan', kom yab jayk'i in exlámaltsik an Táta'láb nibal tin exlámaltsik Naná'.

⁴ Tu okxintsalichtsik tu utsa' jeché', abal tam kin bajaw an k'ij, ka chalpaytsik ke tu ok'ox utsámalichtsik.

Xowa' in t'ajál an T'okat Ejattaláb

'Jeché' yab tu utsámaltsik ok'ox, kom Naná' bél in k'wajat k'al tatá'tsik.

⁵ Por xo' ne'ech kin k'aléch abal kin k'wajay k'al xi tin abámal ani yab xita' tin konyal xon tin ne'ech.

⁶ I t'e'pinichtsik tokot abal tu utsálsik jeché'.

⁷ Por tsubax tu utsálsik ke más alwa' abal tatá'tsik kin k'ale. Pos max yab kin k'ale, yab ne'ech ka tsích abal ka k'wajay k'al tatá'tsik an T'okat Ejattaláb xi ne'ech ti ki tolmiytsik ani ti likedhantsitsik an ta ejattal; por max kin k'ale, Naná' ne'ech ku aba' ka tsích.

⁸ Tam Jajá' ka tsích, ne'ech kin xalk'antsi an atiklábtsik xi teché' ti k'ay'lá ke walbidhtsik, ke wa'ach jun i lujattaláb ani ke ne'ech ka lújundhá an atiklábtsik k'al na Dios.

⁹ Ne'ech kin exbaytsik abal walbidh, kom yabt-sik tin bela'.

¹⁰ Ne'ech kin exbaytsik ke wa'ach jun i lujattaláb, kom Naná' in ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb ani yabich más ne'ech ti kin chu'utsik.

¹¹ Ani ne'ech kin exbaytsik ke ne'ech ka lújundhátsik k'al na Dios, kom an lej at'ax, xu tak'ix teché' ban k'ay'lá, bijtsidhich abal ne'ech ban k'ibeltaláb.

¹² U ko'ol yán xant'éy ne'ech tu utsa'tsik, por yab ne'ech ka ejto ka exbaytsik xo'.

¹³ Por tam ka tsích an T'okat Ejattaláb xi tsubax, Jajá' ne'ech ti ki óltsitsik ejtal xowa' tsubax; pos

yab ne'ech ti káw k'al Jajá'k'i tin kwetém chalab, tokot ne'ech kin ulu xowa' ka utsan k'al na Dios ani ne'ech ti ki óltsitsik ejtal xowa' ne'ech ka támun tayíl.

¹⁴Jajá' ne'ech ti kin xalk'antsi an tu labidh t'okát, pos ejtal xowa' u ko'ol ani xitam já' neye Naná', ja'ich ne'ech ti ki óltsitsik.

¹⁵Ejtal xowa' in ko'ol an Táta'láb u dhabal neye; jaxtám tu ulu ke an T'okat Ejattaláb ja'ich ne'ech ti ki óltsitsik xitam já' neye Naná' ani ejtal xowa' u ko'ol.

An t'e'pintaláb ne'ech ka wenk'on ti kulbétaláb

¹⁶K'unat i k'ij yabich ne'ech ti kin chu'utsik; por más lej wé' tayíl, ne'ech juní ti kin chu'utsik, kom Naná' in ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb.

¹⁷Taltsik nin exóbaliltsik kónóxin tám jajá'k'itsik enché':

—¿Jant'éy in lé' kin ulu jeché'? Abal tu utsál ke k'unat i k'ij yabich ne'ech ki chu'u ani ke más tayíl ne'ech juní ki chu'u ani ke ja'ich abal Jajá' ne'ech xon ti k'wajat an Táta'láb.

¹⁸¿Jant'éy in lé' kin ulu k'al: “K'unat i k'ij?” Yab i exbayal xant'éy k'wajat in ulal.

¹⁹Na Jesús in chu'u abal u le'náb ka konyat jun xata' k'al nin exóbaliltsik, jaxtám tin utsa'tsik enché':

—Naná' tu utsa'tsik abal k'unat i k'ij yabich ne'ech ti kin chu'utsik ani más lej wé' tayíl ne'ech juní ti kin chu'utsik. ¿Ja'ich k'al jeché' tin kwenta ta k'wajat ta kónóxtsik?

²⁰Tsubax tu utsálsik, ke ne'ech ki uk'intsik ani ne'ech ki t'e'pintsik, por an atiklábtsik xi yab tin belál, ne'ech ka kulbétsik. Por maske tatá'tsik

i k'wajat i t'e'pinal, an t'e'pinaláb ne'ech ka wenk'on ti kulbétaláb.

²¹ Tam jun i mímláb ne'ech kin wa'chii chakam, u t'e'pinal abal in bajúch an ora xowk'i ne'ech kin ach'a' an yajal; por tam kin wa'chích an chakam, in uk'tsal an yajal k'al an kulbétaláb xin ach'ál abal in wa'chích jun i chakam teché' ti k'ay'lá.

²² Anchan' jeye xo', tatá'tsik i t'e'pinal, por ne'ech juní tu chu'utsik. Tam tu chu'utsik, ne'ech tám juní ki kulbétsik t'ajat k'al jun i kulbétaláb xi yab xita' ne'ech kin ejto ti ki wék'ontsi.

²³ Jachan' i k'ij, yabich tám ne'ech ti kin konoytsik ni jun xata'. Tsubax tu utsá'tsik, ke ejtal xowa' ka kontsi an Táta'láb k'al Naná' tu bij, ne'ech ti ki pidha'.

²⁴ Asta xo', yab xata' a konyámaltik k'al Naná' tu bij; ka konoytsik ani ne'ech ki pidhan abal ki kulbétsik ech'ek'i.

Na Jesukristo in átámlich xowa' yab alwa' xi wa'ach ban k'ay'lá

²⁵ Ejtal jeché' tu t'iltsaltsik k'al i junbaxtalábk'i; por ne'ech kin bajaw an k'ij tam yabich ne'ech tu t'iltsitsik xata' k'al i junbaxtalábk'i. Tam kin bajaw jachan' an k'ij, ne'ech tám tu xalk'antsíchtsik tejwa' ejtal k'al tin kwenta an Táta'láb.

²⁶ Tam jachan' i k'ij, ne'ech ka kontsitsik xata' an Táta'láb k'al Naná' tu bij ani yab exom u ulal ke Naná' ne'ech ku pakabédha' an Táta'láb k'al tatá'tsik ta kwenta,

²⁷ pos an Táta'láb ti k'anidháltik. Ti k'anidháltik, kom tatá'tsik tin k'anidhál ani a belámalichtsik abal ba Dios tin tál.

28 In kale xon ti k'wajat an Táta'láb ani in tsích ba jeché' an k'ay'lá, por xo', ne'ech ku jila'ich juní an k'ay'lá ani ne'ech kin wítsích xon ti k'wajat an Táta'láb.

29 Utsan tám enché' k'al nin exóbaliltsik:

—Xo' tajaxich exom ta káw ani yabich a éynál i junbaxtaláb.

30 Xo' i exbách abal a cho'ób ejtal xowa'kich ani yab yejat ki konoy xata' ni jun xita'. Jaxtám ti belál ke ba Dios ta tál.

31 Tók'oyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—¿Tám, tin belálichtsik xo'?

32 Pos, ne'ech kin bajaw an k'ij ani ja'ich xo'ich, tam ne'ech ki buk'eytsik túk'i túk'i xontik'i ka chal-paytsik ki k'ale ani ne'ech ti kin jila'tsik kwetém. Por yab kwetém tin k'wajat, kom an Táta'láb k'wajat k'al Naná'.

33 Tu utsálsik jeché' abal ki k'wajaytsik k'ijidh k'al tin kwenta abal i k'wajattsik k'al Naná'. Ne'ech t'ajat ka wat'na'tsik i yajtsiktaláb teché' ti k'ay'lá; por yab ka jila'tsik tabá', pos Naná' u átámalich xowa' yab alwa' xi wa'ach ban k'ay'lá.

17

Na Jesús in kotsintsal nin exóbaliltsik

1 Tam ti na Jesús ok'on kin ulu ejtal jeché', in teloloy walk'i' ani in ulu enché':

—Táta', in bajúch an k'ij. Ti kin xalk'antsích an tu labidh t'okát, abal Naná', xin Chakámláb k'al Tatá', tu xalk'antsích teye an ta labidh t'okát.

2 Pos, Tatá' tin pidhámal ti awiltaláb abal ku tak'iy an atiklábtsik ani abal ku pidha'tsik jeye ti

xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal, ejtaltsik xi Tatá' tin pidhámal.

³ Ne'ech kin bach'utsik an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal max ti ki exla'ich Tatá' xi junkax Dios xi tsubax ani Naná', xi Tatá' tin abámal.

⁴ 'Naná' tu xalk'antsámalich an ta labidh t'okát teché' ti k'ay'lá ani u ok'yámalich ku t'aja' xowa' tin abámal ku t'aja'.

⁵ Táta', ti kin xalk'antsích xo' ta tamét an tu labidh t'okát, k'al jayéchk'i an labidh t'okattaláb xu ko'ol k'al Tatá' asta tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál.

⁶ 'Xi Tatá' a takwyámaltsik ti k'ay'lá abal ti kin pidha', u xalk'antsámalich xitam já' teye Tatá'. Tatá' a dhabaltsik ani tin pidha' ani in exbayámalichtsik na káwintal.

⁷ Xo' in cho'óbichtsik abal ejtal xowa' tin pidhámal, ba Tatá' ti tál;

⁸ pos u utsámalichtsik xowa' Tatá' tin utsámal ani in exbayámalichtsik. In cho'óbnámalichtsik ke tsubax lejtal ba Tatá' tin tál ani in belámalichtsik ke Tatá' tin abámal.

⁹ 'Tu pakabédhál abal ka pidha'tsik ta alwa'tal, yab tu pakabédhál abal tin alwa'bíl xi yabtsik u belom, tu pakabédhál abal tin alwa'bíl xi Tatá' tin pidhámaltsik, kom Tatá' a dhabaltsik.

¹⁰ Ejtal xowa' Naná' u dhabal, a dhabal teye ani xowa' Tatá' a dhabal u dhabal neye ani nu labidh t'okát u xalk'anal ba jajá'tsik.

¹¹ 'Naná' yabich más ne'ech kin k'wajay ban k'ay'lá, por jajá'tsik ne'ech ka jilk'on ban k'ay'lá, Naná' ne'ech kin k'aléch abal kin k'wajay k'al Tatá'. T'okat Táta', ka beletna'tsik k'al na awiltal

xita' tin pidhámal abal ka k'wajaytsik junini', jelti Tatá' k'al Naná'.

¹² Tam tin k'wajat k'al jajá'tsik ban k'ay'lá, u beletnámal k'al na awiltal, ejtaltsik xi Tatá' tin pidhámal. Xita' Tatá' tin pidhámal, ni jun xita' yab k'ibchonék, tokot xi k'ejle k'ibchonékich ti k'wajat, abal ka támun jelt xan ti k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab.

¹³ 'Xo' in ne'chich xon ti Tatá' i k'wajat; por u ulal jeché', lejat bél in k'wajat ban k'ay'lá abal ka kulbétsik ech'ek'i jelt xan ti Naná' in kulbél.

¹⁴ U óltsámalichtsik an ta káwintal, por at'antsik k'al an atiklábtsik xi yab u belom, kom yabich teché' u tak'naltsik ban k'ay'lá, jelt xan ti Naná' yab teché' in tak'nal ban k'ay'lá.

¹⁵ Yab tu kontsal abal ka wék'oytsik ban k'ay'lá, tu kontsal abal yab ka walka' ka átátsik k'al an lej at'ax.

¹⁶ Anchan' jelti Naná' yab in tak'nal ban k'ay'lá, jajá'tsik yab jeye u tak'nal ban k'ay'lá.

¹⁷ Ka t'okotsik k'al na tsubaxtalábil; na káwintal, ja'ich an tsubaxtaláb.

¹⁸ Jelt xan ti Tatá' tin aba' ban atiklábtsik xi yab u belom, anchan' neye xo' tu abátsik ban atiklábtsik xi yab u belom.

¹⁹ Ani k'al jajá'k'itsik tin kwenta ti ne'ech ku pidhna' tubá' kin chemdhá abal jajá'tsik, kin pidhna' jeye tinbá' kin t'ila' an tsubaxtaláb.

²⁰ 'Por yab exom tu pakabédhál abal jajá'k'itsik ka pidha' an ta alwa'tal, tu pakabédhál jeye k'al tin kwenta xi ne'echtsik ti kin bela' tayíl, tam kin ach'a'tsik an tsubaxtaláb xi ne'ech ka t'íltsintsik.

²¹ Tu kongsal abal ka k'wajaytsik ech'ek'i junini'. Táta', ka k'wajaytsik junini' k'al wawá', anchan' jelti Tatá' i k'wajat k'al Naná' ani Naná' in k'wajat k'al Tatá'. Ka k'wajaytsik ech'ek'i junini' abal an atiklábtsik xi yab u belom, kin bela'tsik ke Tatá' tin abámal.

²² U pidhámalichtsik an ti labidh t'okattaláb xi Tatá' tin pidhámal abal ka k'wajaytsik junini', anchan' jelti Tatá' ani Naná' u k'wajat junini'.

²³ Naná' kin k'wajay junini' k'al jajá'tsik ani Tatá' k'al Naná' abal ka k'wajaytsik in tsubtalk'i lejtal junini'. Anchan', ne'ech tám kin exbay an atiklábtsik xi yab u belom, ke Tatá' tin abámal ani ke a k'anidháltsik t'ajat jelt xan ti Naná' tin k'anidhál.

²⁴ 'Táta', xita' tin pidhámaltsik, u lé' ka k'wajay xon ti Naná' ne'ech kin k'wajay abal kin chu'utsik an labidh t'okattaláb xi Tatá' tin pidhámal; pos k'ejle tin k'anidhál asta tam ti yabél t'ajadh an walk'i' ani an chabál.

²⁵ Táta', xa t'ajál tokot xowa' lujat; xi yabtsik u belom, yab ti exlál, por Naná' tu exlál ani jeché'tsik xita' tin pidhámal, in cho'óbichtsik ke Tatá' tin abámal.

²⁶ U óltsámalichtsik xitam já' teye Tatá' ani ne'ech ku óntsi ku ólna' abal an k'anidhaxtaláb xi Tatá' tin kó'ontsal, kin kó'oysik jeye ani Naná' kin k'wajay ech'ek'i k'al jajá'tsik.

18

Yak'wan na Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Tam ti ok'onich kin ulu ejtal jeché', kale na Jesús k'al nin exóbaliltsik abal ka k'ale jun jek'at jól xu bijyáb Sedrón. Taja', ta' ti k'wajat jun i aeléláb ani ochich taja' na Jesús k'al nin exóbaliltsik.

² Na Judas, xi k'ál ti ne'ech ka pidhná na Jesús abal ka chemdhá, in exlál jeye alwa' jachan' an aeléláb, pos yáníl t'ajat junkunék taja' na Jesús k'al nin exóbaliltsik.

³ Na Judas ulich taja' k'al yán i soldadotsik ani k'al xu belkoltsik an ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios. Jeché' an belkoltsik, u tak'nal k'al an ok'lek pále'tsik ani k'al an fariseotsik. In júnámalsik i machét ani i tajbaxtaláb.

⁴ Por kom na Jesús in cho'óbich xant'éy ne'ech kin tamu, utey xon ti k'wajattsik ani in konoy enché':

—¿Jita' a ayaltsik?

⁵ Tók'oyat enché':

—A Jesús xi Nasaret.

Utsantsik enché' k'al na Jesús:

—Naná'ich xita' na ayaltsik.

Na Judas, xi k'ál ti exom ti pidhnáb na Jesús abal ka chemdhá, ta' jeye ti k'wajat k'al an yák'waltsik.

⁶ Tam ti utsantsik k'al na Jesús: “Naná'ich xita' na ayaltsik”, kuxkuláchtsik ani kwajlan.

⁷ Konyattsik juní enché' k'al na Jesús:

—¿Jita' a ayaltsik?

Tók'ontsik enché':

—A Jesús xi Nasaret.

⁸ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Tu utsámalichtsik ke Naná'ich xita' na ayal. Max Naná' tin ayaltsik, ka walka' ka k'ale xi jeché'tsik k'wajat k'al Naná'.

⁹ Jeché' támun anchan' abal ka t'ájan jelt xan tin ulúmal na Jesús enché': "Xita' Tatá' tin pidha', yab k'ibchon ni jún."

¹⁰ Támk'i jachan', na Simón Pedro xi ta' tin ko'ol jun i machét, in jixóna' ani in patúntsi tin eját xuchun jún ti éb an yák'wal xin bij ta Malko. Jeché' na Malko, ja'ich jún ti éb nin t'ójnállil an ok'lek pále'tsik.

¹¹ Por na Jesús in utsa' enché' na Pedro:

—Ka ta'pa' an machét. Max an Táta'láb in lé' kin chu'u ku wat'na' jeché' an yajtsiktaláb, ¿awxe' yab yejat ku wat'na'?

*Na Jesús tin tamét an ok'lek pále'tsik
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)*

¹² An soldadotsik k'ál nin ok'lékil ani an yák'waltsik xu tak'nal k'al an judíotsik, in yak'wa' na Jesús ani in wik'a'.

¹³ Júná tám ok'ox na Jesús bin k'imá' na Anás. Jeché' na Anás ja'ich nin pay'lóm na Kayfás, xi k'wajat ti ok'lek pále' jachan' i tamub.

¹⁴ Na Kayfás, ja'ich xin utsámal an judíotsik ke más alwa' abal jajá'tsik, ke jún tokot i inik ka chemech abal tin alwa'bíl an atiklábtsik.

*Na Pedro in ulu ke yab in exlál na Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)*

¹⁵ Na Simón Pedro ani jún jeye an exóbal in wéwna'tsik na Jesús. Na jún an exóbal, in exlowál an ok'lek pále', jaxtám tin ejto ka ochich junax k'al na Jesús bin elébil nin k'imá' an ok'lek pále'.

¹⁶ Por na Pedro, jilk'on eléb ban wi'leb. Jaxtám, kale an exóbal xin exlowál an ok'lek pále', káwin

k'al an mímláb xu belkol wi'leb ani in ódha' jeye na Pedro.

¹⁷ Konyat tám enché' na Pedro k'al an mímláb xu belkol wi'leb:

—¿Yabxe' ja'ich teye jún ti éb nin exóbaliltsik na Jesús?

Tók'on enché' na Pedro:

—Yaba'.

¹⁸ Kom chamay tam ti jachan' i k'ij, an t'ójontsixtsik ani an yák'waltsik in jok'pámal i k'amal ani taja' ti kubutsik ti dhilal. Na Pedro taja' jeye ti k'wajat k'al jajá'tsik ti dhilal bin wál an k'amal.

*An ok'lek pále'tsik in lújundha' na Jesús
(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)*

¹⁹ Konyat na Jesús k'al a ok'lek pále'tsik xant'éy in ok'tsixnál ani xitam já' nin exóbaliltsik.

²⁰ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' ech'ek'i in k'wajinek tin káw tin tamét an atiklábtsik. Ech'ek'i in k'wajinek tin ok'tsix ban pulek atá xon tu t'ajnal an junkuntaláb ani ban pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, xon tu junkunal ejtal an judíotsik ani yab u ulúmal ni jun xata' chinat.

²¹ ¿Jant'ók'i tin konyal Naná'? Ka konoytsik xant'éy u ok'tsámal xita' tin ach'ámal tin ok'tsix, jajá'tsik in cho'ób xant'éy u ok'tsámal.

²² Tam ti na Jesús in ulu jeché', cha'wat bin wal k'al jún ti éb an yák'waltsik xi taja' jeye ti k'wajat ani utsan enché':

—¿Anchan' ta tók'oyal an ok'lek pále'tsik?

²³ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Max u ulu jun xata' yab alwa', ka ulu xowa' yab alwa' u ulu; por max alwa' xowa' u ulu, ¿jant'ók'i tin cha'wal?

²⁴ Na Anás in abna' tám wik'ats na Jesús ba na Kayfás, nin ok'lékil an pále'tsik.

Na Pedro in ulu juní tin chabtal ke yab in exlál na Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵ Tam ti jachan', na Pedro ta' ti kubat ti dhilal ani utsan enché':

—¿Yabxe' ja'ich teye jún ti éb nin exóbaliltsik na Jesús?

Na Pedro in ulu enché':

—Yaba'.

²⁶ Konyat tám enché' k'al jún ti éb nin t'ojnálil an ok'lek pále'tsik, nin exlowál an inik xi kotsidh tin xuchun k'al na Pedro:

—¿Yabxe' tatá' xita' xu chu'úmal ba jachan' an chakam aleláb junax k'al Jajá'?

²⁷ Na Pedro in ulu juní ke yab ani' ani támk'i jachan', dhájan an pek'el.

Na Jesús tin tamét na Pilato

(Mt. 27:1-2, 11:14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸ Káldhá tám na Jesús bin k'imá' na Kayfás ani júná ban atá xon tu lújundhom an pulek awiltaláb. Tam ti jachan', exomich ti tsudhél ani an judíotsik yab ochich ba jachan' an atá abal yab ka walbintsik, pos max ka walbintsik, yab tám ne'ech kin ejto kin k'aputsik an k'apnéel k'al tin kwenta an paskwa.

²⁹ Jaxtám ti kale na Pilato ani in utsa'tsik enché':

—¿Jant'om walastaláb in t'ajámal jeché' an inik abal a utsbiyaltsik?

³⁰ Jajá'tsik tók'on enché':

—Max Jajá' yabak ja'ich jun i walablom, yab ne'ech ki tsi'dha' teché' ta tamét.

³¹ Utsantsik tám enché' k'al na Pilato:

—Ka júna'ichtsik ani ka lújundha'ich xan tin ulal an tak'ixtaláb xi tatá'tsik a exlál.

Tók'oyat enché' k'al an judíotsik:

—Wawá' yab i ko'ol i awitaláb abal ki chemdha' ni jun xita'.

³² Anchan' ti támun abal ka t'ájan jelt xan tin ulúmal na Jesús, tam ti k'wajat in t'ílál xan ti ne'ech ka chemdhá.

³³ Ochich tám juní na Pilato ban atá xon tu lújundhom, in kaniy na Jesús ani in konoy enché':

—¿Tatá'xe' nin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

³⁴ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—¿Tin konyal jeché' k'al Tatá'k'i ta kwetém chab o abal i t'iltsinékk'i k'al k'e'ettsik?

³⁵ Tók'oyat enché' k'al na Pilato:

—¿A chu'talxe' ke naná' in judío neye? Na kidhtaltsik ani an ok'lek pále'tsik, ja'ich ti tsi'dhámaltsik teché' tu tamét. ¿Jant'éy a t'ajámal?

³⁶ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' yab teché' in tak'ix ban k'ay'lá. Pos max anchanak, an atiklábtsik xi tin wéwnál, péjéxnékak abal yab kin pidhná ban judíotsik. Por Naná' yab teché' in tak'ix ban k'ay'lá.

³⁷ Konyat tám enché' k'al na Pilato:

—Tám, ¿Tatá' i Pulek Tak'ix?

Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Naná' in Pulek Tak'ix, jelt xan ti tatá' a ulal. Naná' in wa'chinék ani in tsi'nek ban k'ay'lá abal ku t'ila' xowa' tsubax. Ejtal xita' kin exbay an tsubaxtaláb, in ach'álsik xowa' u ulal.

³⁸ Konyat enché' k'al na Pilato:

—¿Ani jant'éy in éy an tsubaxtaláb?

*Bijtsin na Jesús abal ne'ech ka chemdhá
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)*

Tam ti na Pilato in ulu jeché', kale juní ti káw k'al an judíotsik ani in utsa'tsik enché':

—Naná' yab u eltsal ni jún tin walab jeché' an inik.

³⁹ Por tatá'tsik a ujnámalich ke naná' ku walka' jun i wik'nél tam u ajíbnáb an paskwa; ¿a lé'xe' ka chu'utsik ku walka' nin Pulek Tak'íxal an judíotsik?

⁴⁰ Tujeysik tám juní kin ulutsik kawidh enché':

—¡Jachan' yaba'! ¡Ka walka' na Barrabás!

Jeché' na Barrabás, ja'ich jun i kwé'.

19

¹ Na Pilato in abna' tám ka lekbayat na Jesús.

² An soldadotsik in t'aja' jun i kwetsotsól dhipadh k'ídh, in k'wajbantsi bin ók' na Jesús ani in xeketliy k'al jun i k'udhk'um xi t'unuyich t'ajat k'al in chákní'.

³ U uteltsik tám ba na Jesús ani in utsálsik enché':

—¡Ki k'wajay k'ijidh, Pulek Tak'íxal an judíotsik!

Ani in cha'waltsik bin wal.

⁴ Kale tám juní na Pilato ani in utsa' enché' an atiklábtsik:

—Ka tela'tsik, u káldhál abal ka chu'utsik ke yab u eltsal ni jun i walastaláb.

⁵ Kale tám na Jesús in kojám an kwetsotsól dhipadh k'ídh ani xeketlidh k'al an chak k'udhk'um. Utsantsik tám enché' k'al na Pilato:

—¡Jé' k'wajat an inik!

⁶ Tam ti chu'tat na Jesús k'al an ok'lek pále'tsik ani k'al xu belkoltsik an ti pulek atá xon tu k'ak'náb na Dios, in ulutsik kawidh enché':

—¡Ka chemdha' pajk'idh ban peltsidh te! ¡Ka chemdha' pajk'idh ban peltsidh te!

Utsantsik tám enché' k'al na Pilato:

—Ka júna'ichtsik ani ka chemdha'ich pajk'idh ban peltsidh te', naná' yab u eltsal ni jun in walab.

⁷ Tók'oyat enché' k'al an judíotsik:

—Wawá' i ko'ol jun i tak'ixtaláb ani jeché' an tak'ixtaláb in ulal ke yejat ka chemdhá, abal in ulal ke u Chakámláb k'al a Dios.

⁸ Tam ti na Pilato in ach'a' jeché', más jik'éch.

⁹ Ochich tám juní ban atá xon tu lújundhom ani in konoy enché' na Jesús:

—¿Jón' pé teye ta tál?

Por yab tók'oyat k'al na Jesús.

¹⁰ Utsan tám enché' k'al na Pilato:

—¿Yab ne'ech ti kin tók'oy? ¿Yabxe' a cho'ób ke naná' u ko'ol i awiltaláb ku ulu ki chemdhá pajk'idh ban peltsidh te' o ku ulu ki walká?

¹¹ Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Yab ne'ech ka ejto ka kó'oy ni jun i awiltaláb k'al Naná', max na Dios yabak ti pidhámal; jaxtám, xita' tin pidhna' k'al tatá', más ja' walbidh ké tatá'.

¹² Asta tam ti tám, na Pilato in ayal xan ti kin uwa' abal kin ejto kin walka' na Jesús; por utsan kawidh enché' k'al an judíotsik:

—¡Max ka walka', yab a ja'úb an lej pulek tak'ix romano! ¡Ejtal xita' ka wenk'on ti pulek tak'ix, in tomnálich an lej pulek tak'ix romano!

¹³ Tam ti na Pilato in ach'a' jeché', in ulu abal ka káldhá na Jesús ani buxkan xon tu lújundhom. An koytaláb xon ti buxkan, ti káwintaláb ebreo, u bijyáb Gabata; jeché' in lé' kin ulu, T'ujbidh.

¹⁴ Tam ti jachan', júnich a k'ítsá u k'ibel abal kin bajaw an ajib xu bijyáb paskwa ani ch'ejel k'ítsájich xóna'. Na Pilato in utsa' tám enché' an judíotsik:

—¡Jé' k'wajat na Pulek Tak'íxaltsik!

¹⁵ Por jajá'tsik in ulu kawidh enché':

—¡Ka chemdha! ¡Ka chemdha! ¡Ka chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'!

Konyattsik enché' k'al na Pilato:

—¿Ku chemdha' pajk'idh ban peltsidh te' na Pulek Tak'íxaltsik?

Tók'oyat enché' k'al an ok'lek pále'tsik:

—Wawá' yab i ko'ol más i pulek tak'íxal, tokot an lej pulek tak'ix romano.

¹⁶ Pidhanichtsik tám an ta Jesús k'al na Pilato abal kin júna'tsik kin chemdha' pajk'idh ban peltsidh te'. In bach'utsik tám na Jesús ani in júna'.

Pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te'

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lk. 23:26-43)

¹⁷ Káldhálich tám na Jesús in okbám an peltsidh te' abal ka k'ale ban chabál xu bijyáb “In beklék in ók' i chemélom inik”, (ti káwintaláb ebreo, in lé' kin ulu Gólgota).

18 Tam ti ulich ban chabál xin bij Gólgota, pajk'iyat ban peltsidh te'. Junax k'al Jajá', pajk'iyat jeye cháb i iniktsik, jún tin eját ani jún tin k'watab.

19 Na Pilato in abna' ka k'wajbá bin ók' an peltsidh te', jun i dhuslab xon ti k'wajat dhutsadh enché': "Na Jesús xi Nasaret, nin Pulek Tak'íxal an judíotsik."

20 Yán i judíotsik in ajay jachan' an dhuslab kom an chabál xon ti pajk'iyat na Jesús ban peltsidh te', k'unat ti k'wajat ban bitsow. An dhuslab k'wajat dhutsadh ebreo, griego ani latín.

21 Jaxtám ti utsan enché' na Pilato k'al nin ok'lek pále'il an judíotsik:

—Yab ka dhutsa': "nin Pulek Tak'íxal an judíotsik", más alwa' ka dhutsa' enché': "Xin ulal ke Jajá' in Pulek Tak'íxal an judíotsik."

22 Por tók'oyattsik enché' k'al na Pilato:

—Xowa' u dhutsa', anchanich ne'ech ka jilk'on.

23 Tam ti an soldadotsik in pajk'iyámalich na Jesús ban peltsidh te', in pentsi an tin k'udhk'úmil na Jesús ani in mu'u ti ché' i peje', juntsik peje' abal jun i soldado. In pentsi jeye an tin eblidh k'udhk'umil ani kom yab ja' tsukudhk'i, junt'ak'i ja' tin pubíl ti k'wajat,

24 útsáxin an soldadotsik jún ani jún enché':

—Yab ki mu'u, wana ku ubát'in abal ki chu'u xita' kin lujuy kin dhabalna'.

Anchan' ti támun jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "In wélchíxna'tsik nu k'udhk'úmil ani ubát'intsik abal kin chu'u xita' kin lujuy kin dhabalna' nu eblidh k'udhk'umil." Jeché' ja'ich xowa' in t'aja' an soldadotsik.

25 K'unat ban peltsidh te' xon ti k'wajat pajk'idh na Jesús, ta' ti k'wajat nin nána' ani nin kidháb nin nána'; na María, nin tomtal na Kleofas ani na María Magdalena.

26 Tam ti na Jesús in chu'u nin nána' ani kubúl jeye tin wál an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús, in utsa' enché' nin nána':

—Mímláb, jachan' k'wajat na chakámil.

27 Tayíl in utsa' jeye enché' an exóbal:

—Jachan' k'wajat na nána'.

Ani asta tam ti jachan' i k'ij, nin nána' na Jesús, bach'wat abal ka k'wajách bin k'imá' an exóbal.

Nin chemtal na Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lk. 23:44-49)

28 Más tayíl, kom na Jesús in cho'ób abal támunich ejtal xowa' bijidh ne'ech ka támun, in ulu enché' abal ka t'ájan jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab:

—In tsikél.

29 Tá' ti k'wajat taja' jun i balixtaláb ts'utsat k'al i jiliy yajtsik uxnél. Axdhá wé' i kwinim ba jachan' an jiliy yajtsik uxnél, wik'an bin tsúm jun i te' xu bijyáb ti isopo ani utuntsat bin wi' na Jesús.

30 Tam ti na Jesús in uch'ámich an jiliy yajtsik uxnél, in ulu enché':

—Ejtalich támun jelt xan ti bijidh ne'ech ka t'ájan. Kutpan tám ani chemech.

Jun i soldado in cholk'antsi tin chóyil na Jesús k'al jun i ch'upidh pat'ál

31 Júnich a k'ítsá u k'ibel abal kin bajaw an paskwa ani an judíotsik yab in lé' kin chu'u ka jilk'on nin t'u'úl an chemélomtsik ban peltsidh te' tin k'ítsánil an koyóxnich, pos jachan' a k'ítsá

ja'ich xi uluts t'ajat. Jaxtám ti pakabédhá na Pilato abal kin abna' ka pejtsin tin ch'ejettsik xi ta' ti k'wajattsik pajk'idh ban peltsidh te' ani ka wék'oyatichtsik tám ban peltsidh te' junax k'al na Jesús.

³² K'ale tám an soldadotsik ani in pejtsi tin ch'ejet xi ta' jeye ti k'wajattsik pajk'idh ban peltsidh te'.

³³ Por tam ti uteytsik xon ti k'wajat na Jesús, in chu'u abal chemnekich. Jaxtám ti yabich Ja' pejtsin an tin ch'ejet.

³⁴ Por jún ti éb an soldadotsik, in cholk'antsi tin choyíl k'al jun i ch'upidh pat'ál ani támk'i ti kale i xich' ani i ja'.

³⁵ Xita' k'wajat in t'ilál jeché', ja'ich jun xita' xin chu'úmal ani tsubax xowa' in ulal; jajá' in cho'ób alwa' ke tsubax xowa' in ulal abal ka bela'tsik teye.

³⁶ Pos ejtal jeché' támun abal ka t'ájan jelt xan tin ulal an T'okat Dhuslab enché': "Yab ne'ech ka pejtsin ni jun in beklék."

³⁷ Ani ta' jeye k'wajat dhutsadh ban T'okat Dhuslab xon tin ulal enché': "Ne'ech ka chu'utsik xi ch'ojbédhats."

Jolyat na Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)

³⁸ Tam ti wat'éch ejtal jeché', na José, xu k'wajíl ban bitsow xin bij Arimatea, in pakabédha' na Pilato abal ka walkan kin júna' nin t'u'úl na Jesús. Na José ja'ich jun i inik xin belál na Jesús, maske chinatk'i, kom in ch'ejnál an judíotsik. Pidhan an ti awiltaláb k'al na Pilato, k'ale tám na José ani in júna'ich tám nin t'u'úl na Jesús.

39 Ulich jeye na Nikodemo, xi k'alnek jun i akal ti káw k'al na Jesús ani in tsi'dhál jun inik láju i kilo i ilál xi t'ajadh k'al i mirra xuk'udh k'al i áloe.

40 Na José ani na Nikodemo in bach'utsik tám nin t'u'úl na Jesús ani in boliy k'al i k'udhk'um xi umtsidh jachan' an ti niwiy ilál; anchan' xan tin t'ajál an judíotsik tam in jolyal i chemélomtsik.

41 Xon ti chemdhá na Jesús pajk'idh ban pelt-sidh te', ta' ti k'wajat jun i chakam aleláb; taja', ta' ti cholk'adh i ch'éen xon ti ne'ech ka jolyat i chemélom, bél t'ajat ít ani yab jayk'i jolidh bél ni jun xita'.

42 Taja' ti k'wajbantsat tin t'u'úl na Jesús, kom k'unat ti k'wajat jachan' an jólimtaláb ani abal tam ti jachan', támich tin t'ojojoyal an judíotsik xowa' in yéntsál abal an paskwa.

20

Ejech ti ít na Jesús

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)

1 Tin jidhtal k'ítsájil an semana, na María Magdalena k'ale dhajawe ban jólimtaláb, bél t'ajat jik'wax. Tam ti ulich ban jólimtaláb, in chu'u abal wék'odh an t'ujub xi k'ál ti paxk'idh jachan' an jólimtaláb.

2 K'ale tám adhik xon ti k'wajat na Simón Pedro ani xi jún jeye an exóbal xu k'anidháb t'ajat ani in utsa'tsik enché':

—¡An Ajátikláb wék'odh ban jólimtaláb ani yab i cho'ób xon ti k'wajbadh!

3 Na Pedro ani na jún an exóbal kaletsik ani k'ale ban jólimtaláb.

⁴ Chablam ti éb ti k'ale ti ádhiltsik; por na jún más adhik ti k'ale ké na Pedro ani ok'ox ti ulich ban jólimtaláb.

⁵ Kutpan kin tela' ani in chu'u an k'udhk'um xi k'ál ti boltsidh tin t'u'úl na Jesús, por yab ochich.

⁶ Tin kuxmats ulich jeye na Simón Pedro ani ochich ja' ban jólimtaláb. In chu'u jeye an k'udhk'umtsik xi k'ál ti boltsidh tin t'u'úl na Jesús.

⁷ In chu'u jeye abal an k'udhk'um xi k'ál ti boltsidh tin ók' na Jesús yab junax ti k'wajat k'al xi más an k'udhk'umtsik, pílk'i ti k'wajat mululudh.

⁸ Ochich jeye tám na jún an exóbal xi ok'ox ti ulnek ban jólimtaláb, in chu'u xant'éy támnék ani in bela'.

⁹ Pos yabél in exbayámalsik xowa' in ulal an T'okat Dhuslab, ke na Jesús ko'ol ka ejech ti ít.

¹⁰ Tayíl, jeché' an exóbaltsik witsiy tin k'imá'.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al na María Magdalena

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Na María jilk'on eléb ban jólimtaláb ti uk'nal. Lejat k'wajat ti uk'nal, kutpan kin tela' alk'idh ban jólimtaláb,

¹² ani in chu'u cháb i t'okat abatwáletsik xeketlidh k'al i dhak k'udhk'um buxutsik xon ti k'wajbantsidh tin t'u'úl na Jesús, jún tin ók' ani jún tin akan.

¹³ Konyat enché' k'al an t'okat abatwáletsik:

—Mímláb, ¿jant'ók'i ta uk'nal?

Jajá' tók'on enché':

—In uk'nal abal in júntsidih an tu Ajátik ani yab u cho'ób xon ti k'wajbadh.

14 Tam tin ulúmalich jeché', chaw'k'in ani in chu'u na Jesús, por yab in cho'ób max ja'ich na Jesús.

15 Konyat tám enché' k'al na Jesús:

—Mímláb, ¿jant'ók'i ta uk'nal? ¿Jita' a ayal?

Na María, kom in chalpay max ja'ich xu belkol an ti chakam aleláb, in utsa' enché':

—Pay'lomláb, max tatá' a júnámal, ti kin óltsi xon ta k'wajbámal abal kin k'ale ku ik'i'.

16 Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—¡María!

Na María chaw'k'in ani in utsa' enché' k'al i káwintaláb xi ebreo:

—¡Raboni! —jeché' in lé' kin ulu, Ok'tsix.

17 Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—Ti kin walka', yabich más ti kin taka', pos yabél in k'alnek xon ti k'wajat nu Táta'. Por ki k'ale ani ka t'íltsi an kidháblábsik ke Naná' in ne'chich xon ti k'wajat nu Táta' ani a Táta'tsik teye, nu Diosil ani a Diosiltsik teye.

18 K'ale tám na María Magdalena ani in óltsi an exóbaltsik ke in chu'úmal an Ajátikláb ani in óltsitsik jeye xant'éy usnék k'al na Jesús.

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbalitsik

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

19 Tam ti jik'wchinich jayéchk'i jachan' na k'ítsá, nin jidhtal k'ítsájl an semana, junkunék an exóbaltsik ba jun i atá mapupudh an wi'leb abal in jik'nál an judíotsik. Ochich na Jesús, kubey junax ch'ejel xon ti k'wajat an exóbaltsik ani chapnédhaxin enché':

—¡Ki k'wajaytsik k'ijidh!

²⁰ Tam tin ulu jeché', na Jesús in ólna' nin k'ubak ani nin chóyíl. Ani an exóbaltsik kulbé t'ajat abal in chu'utsik an Ajátikláb.

²¹ Utsantsik juní enché' k'al na Jesús:

—¡Ki k'wajaytsik k'ijidh! Anchan' jelt xan tin abámál an Táta'láb, anchan' neye xo' tu abálsik.

²² Jutsutsuyattsik tám k'al na Jesús ani utsantsik enché':

—Ka bach'utsik an T'okat Ejattaláb.

²³ Xita' ka pakwlantsitsik, ne'ech ka pakwlantsat; xita' yab ka pakwlantsitsik, yab ne'ech ka pakwlantsat.

Na Tomás in chu'u an Ajátikláb abal ejnek ti ít

²⁴ Na Tomás, xu bijyáb ti Kwaya', xi ja'ich jeye jún ti éb xi lajucháb an exóbaltsik, yab ja' wa'ach k'al xi más an exóbaltsik tam ti ulich na Jesús.

²⁵ Tayíl óltsin enché' k'al xi k'e'et an exóbaltsik:

—I chu'úmal an Ajátikláb.

Por tók'oyattsik enché' k'al na Tomás:

—Max yab ku chu'u bin k'ubak xon ti ochenek an pajk'ixtaláb ani ku xapa' nu ts'útsbixtal xon ti ochenek an pajk'ixtaláb ani ku xapa' jeye nu k'ubak bin chóyíl, yab ne'ech ku bela'.

²⁶ Waxik a k'ítsá más tayíl, an exóbaltsik junkunék juní ba jun i atá ani tam ti jachan' i k'ij, ta' jeye ti k'wajat na Tomás k'al jajá'tsik. Mapudhtsik tin ko'ol an wi'leb, por ochich na Jesús, kubey junax ch'ejel xon ti k'wajattsik ani chapnédhomách enché':

—¡Ki k'wajaytsik k'ijidh!

²⁷ Utsan tám enché' na Tomás k'al na Jesús:

—Ka xapa' teché' na ts'útsbixtal ani ka tela' nu k'ubaksik; ka tsi'dha' na k'ubak ani ka xapa' ba nu chóyíl. Yab ka jálk'úk'liyál na chalab, tokot ka óntsi ti kin bela'.

²⁸ In ulu tám enché' na Tomás:

—¡Tatá' tu Ajátik ani tu Diosil!

²⁹ Utsan tám enché' k'al na Jesús:

—¿I belmách abalk'i tin chu'u? ¡K'ijidhtsik t'ajat abal xita' tin belálsik maske yab tin chu'úmal!

Xant'ók'i ti t'ajadh jeché' an dhutsadh úw

³⁰ Na Jesús in t'ajám yán más i labidh exóltsik tin tamét nin exóbaliltsik, xi yab k'wajat dhutsadh ba jeché' an dhutsadh úw.

³¹ Por xowa' k'wajat dhutsadh, ja'ich abal ka bela'tsik ke na Jesús ja'ich an Kristo, nin Chakámil na Dios ani max ka bela', ne'ech ka kó'oy an xe'chintaláb xi yab in ko'ol in ok'ontal.

21

Na Jesús in xalk'a' tinbá' abal ka chu'tat k'al búk in exóbaliltsik

¹ Tam ti wat'enekich ejtal jeché', na Jesús in xalk'a' juní tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbaliltsik. Jeché' támun bin wál an pujal xi Tiberias, enché' ti támun:

² Jun í k'ij, k'wajattsik junini' na Simón Pedro, na Tomás, xu bijyáb ti Kwaya' ani na Natanael, xu k'wajíl Kaná, an bitsow xu tak'nal Galilea. Tá' jeye ti k'wajat nin chakámiltsik na Sebedeo ani cháb más in exóbaliltsik na Jesús.

³ Tam ti taja'tsik ti k'wajat junini', utsantsik enché' k'al na Simón Pedro:

—Ne'ech tin jixom to'ol.

Jajá'tsik tók'on enché':

—U ne'ech weye k'al tatá'.

K'adhiytsik tám ba jun i tan ani k'ale; por jachan' i akal yab xata' in ejtotsik kin jixa'.

⁴ Tam ti exomich ti tsudhél, na Jesús in xalk'a' tinbá' tin wál an pujal, por an exóbaltsik yab in cho'ób max ja'ich na Jesús.

⁵ Konyattsik tám enché' k'al na Jesús:

—Chakamtsik, ¿yabxe' xata' a ko'ol ki k'apu?

Tók'ontsik enché':

—Yaba'.

⁶ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka pet'na'tsik nin jixáb an to'ol tin eját an tan ani ne'ech ka jixa'tsik an to'ol.

Anchan' tin t'aja'tsik ani junwék'i nibalich in ejtowaltsik kin káldha' ban ja' nin jixáb an to'ol k'al in álém, kom yán i to'ol yák'wnék.

⁷ Utsan tám enché' na Pedro k'al an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús:

—¡Ja'ich an Ajátikláb!

Tam ti na Simón Pedro in ach'a' abal ja'ich an Ajátikláb, xeketlin kom chilim ti k'wajat ani in pet'na' tinbá' ban ja'.

⁸ Xi k'e'et an exóbaltsik, ulich k'al an tan bin wál an pujal xon ti yab owtsik, in bodhkóm in jixáb an to'ol ts'utsat k'al an to'oltsik; pos nin owíl xon ti k'wajattsik abal bin wál an ja', in ko'ol xóna' bo' inik i metro.

⁹ Tam ti ulichtsik ban chabál, in ela'tsik jok'padh i k'amal. Ban k'amal ta' ti exom ti tek'el jun i to'ol ani i pan jeye.

¹⁰ Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Ka tsi'dha'tsik cháb óx i to'ol xi talél ta jixámalsik.

¹¹ Na Simón Pedro k'adhiy ban tan ani in bodhoy in jixáb an to'ol ts'utsat k'al an pakdha' to'ol asta tin wál an ja' xon ti yab lej owtsik. Nin yaníl an to'ol, jun i bo' inik k'al chab inik lajuóx ani maske yán t'ajat an to'ol, nin jixáb yab mich'k'an.

¹² Utsantsik tám enché' k'al na Jesús:

—Jala' ta k'apulsik.

Ni jún an exóbaltsik yab in lé' kin konoy xitam já' jeye, kom in cho'óbichtsik ke ja'ich an Ajátikláb.

¹³ Tayíl utey na Jesús, in téyna' an pan ani in pidha' an exóbaltsik; anílk'i jeye tin t'aja' k'al an to'ol.

¹⁴ Jeché' ja'ich tin oxtalich ke na Jesús in xalk'ál tinbá' abal ka chu'tat k'al nin exóbaliltsik tam ti ejnekich ti ít.

Na Jesús káwin k'al na Simón Pedro

¹⁵ Tam ti ok'onich ti k'apulsik, na Jesús in konoy enché' na Simón Pedro:

—Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, ¿tin k'anidhálxe' más ke xi jeché'tsik?

Tók'on enché' na Pedro:

—Tu k'anidhál Ajátik, Tatá' a cho'ób alwa' abal tu k'anidhál.

Utsan enché' k'al na Jesús:

—Pos ti kin beletnantsi xita' tin belálsik.

¹⁶ Konyat juní tin chabtal:

—Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, ¿tin k'anidhálxe'?

Tók'oyat enché' k'al na Pedro:

—Tu k'anidhál Ajátik, Tatá' a cho'ób alwa' abal tu k'anidhál.

Utsan enché' k'al na Jesús:

—Ti kin beletnantsi xita' tin beláaltsik.

¹⁷ Konyat juní tin oxtal:

—Simón, xi chakámláb k'al na Jonás, ¿tin k'anidhálxe'?

Na Pedro t'e'pin abal óxílich ti konyáb max in k'anidhál na Jesús ani tók'on enché':

—Ajátik, Tatá' ejtal a cho'ób; a cho'ób abal tu k'anidhál.

Utsan tám juní enché' k'al na Jesús:

—Ti kin beletnantsi xita' tin beláaltsik.

¹⁸ Tsubax tu utsál, ke tam ti más i kwitóle, i xeketlinal ani i k'alel xon ti tatá' ka le'na'; por tam ki yejhelméech, ne'ech ka dhaya' na okób ani k'e'et ne'ech ti ki xeketliy ani ne'ech ti ki júna' xon ti yab a lé' ki k'ale.

¹⁹ Tam ti na Jesús in ulu jeché', k'wajat in t'ilál xan ti ne'ech ka chemech na Pedro ani anchan', kin xalk'antsi tin labidh t'okát na Dios. Tayíl utsan enché' na Pedro:

—¡Ti kin wéwna'!

An exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús

²⁰ Tam ti chaw'k'in na Pedro, in chu'u abal ta' jeye ti tál tin kúx an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús. Jeché' an exóbal, ja'ich xi jedhkakanék bin okób na Jesús tam ti k'wajattsik ti k'apul ani in konyámal enché': “Ajátik, ¿jita' já' xi ne'ech ti ki pidhna' abal ki chemdhá?”

²¹ Tam ti na Pedro in chu'u jeché' an exóbal, in konoy enché' na Jesús:

—Ajátik, ¿jant'éy jeye ne'ech kin tamu jeché' an exóbal?

²² Tók'oyat enché' k'al na Jesús:

—Max u lé' ka k'wajay ejat asta tam Naná' kin witsiy, ¿jant'ó ne'ech ka éyna'? Tatá' ti kin wéwna'ich tokot.

²³ Jaxtám ti t'ílan ban kidháblábsik, ke jeché' an exóbal yab ne'ech ka chemech. Por xowa' in ulúmal na Jesús ja'ich jeché': “Max u lé' ka k'wajay ejat asta tam Naná' kin witsiy, ¿jant'ó ne'ech ka éyna'?”

²⁴ Jeché' an exóbal xu k'anidháb t'ajat k'al na Jesús, ja'ich xi k'wajat in t'ilál ejtal jeché' ani jajá' in dhutsámal. Ani i cho'ób ke tsubax xowa' in ulal.

²⁵ Wa'ach jeye yán más k'e'et xowa' in t'ajámal na Jesús. Yán t'ajat, ke max ka dhutsan juntsik ti juntsik, u chalpayal ke nibal tin putálíl an k'ay'lá yab ne'ech ka exey an dhutsadh úwtsik xi ka t'ajan. Anchan' ka t'ájan.

Nin tének káwintal an ok'óxláb
New Testament in Huastec Aquiche; hus
(MX:hus:Huastec)

copyright © 2005 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Huastec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Huasteco, Veracruz [hus], Mexico

Copyright Information

© 2005, Bible League International

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Huastec

© 2005, Bible League International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

04e7aafc-b4db-5bd1-9ba5-a77443df94ac